Historische Kring
NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

By Clockgeluy 2020-1

OUDE HOLLANDSE WATERLINIE

Dakloos vanaf zomer 2020!
Voor activiteiten; zie website, facebook en posters

By Clockgeluy

is een uitgave van de *Historische Kring Nieuwpoort* en verschijnt twee keer per jaar.

Bestuur van de *Historische Kring Nieuwpoort*:

Voorzitter	Adrie den Hartog	Binnenhaven 27, 2965 AB Nieuwpoort tel. 0184 – 602229, mail: adriedenhartog56@gmail.com
Secretaris	Carin den Toom	Hoogstraat 24, 2965 AL Nieuwpoort tel. 0184 – 633188, mail: carinnetje@live.nl
Penningm.	Adrie den Hartog	Binnenhaven 27, 2965 AB Nieuwpoort tel. 0184 – 602229, mail: adriedenhartog56@gmail.com
Lid	Marianne van Drenth	Hoogstraat 26, 2965 AL Nieuwpoort tel. 06 - 12051036, mail: ma-v@live.nl
Lid	Cees van der Zwart	Hoogstraat 30, 2965 KL Nieuwpoort Tel. 0184 – 795097, mail: c.vanderzwart@gmail.com

Erevoorzitter: H. P. J. Keukelaar
Ereleden: T. Korporaal en E. A. N. Kon

Adres: Hoogstraat 53, 2965 AK Nieuwpoort
E-mail: **Algemeen:** info@historischekringnieuwpoort.nl
Ledenadministratie: administratie@historischekringnieuwpoort.nl
Rondleidingen: rondleidingen@historischekringnieuwpoort.nl

Website: www.historischekringnieuwpoort.nl
Rek.nr: NL42RABO032 35 11 953 (Rabobank)

Kopij voor ***By Clockgeluy*** liefst per mail naar: ByClockgeluy@historischekringnieuwpoort.nl

Contributie wordt per kalenderjaar berekend. Bij keuze voor automatische incasso, is de afschrijving rond 1 april. Als u zelf uw overmaking regelt, vragen wij u dit voor april te doen naar het genoemde rekeningnummer. De contributie bedraagt € 15,00 voor leden in ons werkgebied (Waal, Langerak, Nieuwpoort, Groot-Ammers en Streefkerk) en € 22,50 (i.v.m. verhoging portokosten) voor leden die daar buiten wonen.
Wilt u een machtiging afgeven? U kunt het machtigingsformulier opvragen via een mail aan: administratie@historischekringnieuwpoort.nl of telefonisch bij één van de bestuursleden. U kunt het machtigings-formulier ingevuld en ondertekend aan ons terugsturen of afgeven.

Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI

Historische Kring NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

Van de redactie

Beste lezer,

Deze BC staat voor een groot deel in het teken van 75 jaar bevrijding, maar gaat natuurlijk niet alleen over de feestelijkheden, maar ook over de oorlog zelf. Er is een aantal herinneringen aan de oorlog opgetekend.

Verder hadden we graag veel bevrijdingsfoto's laten zien, maar tot onze verbazing hebben we hier weinig van in Fotobase staan. Dus mocht u nog foto's van de oorlog of bevrijding in uw bezit hebben; wij kunnen ze scannen en direct aan u teruggeven. Als er een verhaal bij een foto hoort, horen we dit ook graag en wordt dit gelijk opgetekend voor het nageslacht.

En nu we het toch over foto's hebben, een aantal foto's in deze BC zijn van mindere kwaliteit. Dit heeft te maken met de kwaliteit (en grootte) van de digitale foto. Omdat we vaak het origineel niet meer hebben, kunnen we hier met een foto bewerkingsprogramma ook niets beters van maken, aangezien we geen pro's zijn. Hopelijk heeft u hier begrip voor. Als er iemand is die kennis van het gebruik van een foto bewerkingsprogramma, zoals "Gimp" heeft en dit over wil dragen aan ons, dan houden we ons aanbevolen!

Het is fijn dat we weer een groot aantal leden bereid hebben gevonden, om een stukje voor BC te schrijven. Op deze manier proberen we gevarieerde onderwerpen aan bod te laten komen en een afwisselend blad aan te blijven bieden. Suggesties van onderwerpen, of informatie van mensen over vroeger die nog niet vastgelegd is, zijn altijd van harte welkom. Sommige "Oral history" wordt overigens wel opgetekend om te kunnen bewaren, maar niet direct in BC publiek gemaakt. Dit is simpelweg omdat we niet de plaats hebben om alles te kunnen publiceren.

Naast alle verhalen, proberen we u tijdens de "Dakloze" periode óók via BC op de hoogte te houden van zowel de verbouwing aan het museum en het Stadhuis, als de vele activiteiten in deze periode. Daarnaast zullen er extra Nieuwsbrieven verspreid worden via mail. Hierbij dus nogmaals de vraag; als u op de hoogte gehouden wilt worden van e.e.a., geef dan uw emailadres aan ons door via: administratie@historischekringnieuwpoort.nl.

Tot slot is er een foutje in voorgaande BC 2019-2 geslopen op blz 26; het onderschrift onder de foto moet zijn "Het hele gezin Brouwers op en naast het bordes van het gemeentehuis in de Kerkstraat te Groot-Ammers".

Veel leesplezier!

Carin den Toom

Inhoudsopgave

Titel	Auteur	Pagina
• Van de redactie	Carin den Toom	1
• Van het bestuur	Adrie den Hartog	3
• Wit-russen rijden beter op een paard dan op een fiets	Ed van Tuijl	4
• Interview Klaas Pek	Leigje van den Engel	
• OMD Klassendag, 13-9	Rianne vd Rest-Muis	8
• OMD, 14-9-2019	Marianne van Drenth	9
• Rondje Kinderdijk op OMD	Carin den Toom	10
• Oude Holl. Waterlinie: Woerden	Petra Deelen	12
• De dijkdoorbraak van 1820	Ed van Tuijl	14
• Verslag lezing Zalmvisserij, 9-10	Cor van Vliet	17
• Oude Gebruiken; de snik	Hans Keukelaar	18
• Mijn vader bracht licht en geluid in Nieuwpoort en Langerak	Ed van Tuijl	19
• D'n eerste diensttijd		22
• Vrijwilligersbijeenkomst, 26-10	Sylvia Buit	23
• Kaarsjesavond, 11-12		25
• Tentoonstelling en challenge "Stille nacht, witte pracht"	Matzy van Harten	25
• Interview met een vrijwilliger; Marja Korevaar-Burggraaf	Carin den Toom	27
• Gr. uit Hist. Holland; Westerbork	Carin den Toom	30
• De Lekcrossers	Hans Keukelaar	32
• Boekbespreking	Rob Anders en Hans Keukelaar	33
• Tweede Wereldoorlog en erna	Foto- impressie	34
• Waard om te weten	Marianne van Drenth	35
• Extra ALV Vredebest, 28-1		35
• Dig. wandeling Nieuwpoort, 13-2	Annie Slob	36
• Gluren bij de buren, 27-2	Lyanne de Laat	37
• Agenda Activiteiten en Nieuws		38
• Allemaal familie; Geborduurd tafelkleed geeft beeld leven Lekdijk	Annie Slob	42
• Aanwinsten		44

Van het bestuur

Wat gebeurt er veel op 't ogenblik. Een belangrijk deel van de collectie en het archief zijn inmiddels verhuisd. Fijn dat er zoveel mensen actief betrokken zijn bij deze mega operatie. Alles sorteren, inpakken en overbrengen. Als je het opschrijft is het zo gedaan, maar wat is het een klus! Bedankt lieve mensen voor de organisatie en het sjouwen!

Ook hebben we een extra ledenvergadering achter de rug met betrekking tot de aanvaarding van het legaat van de familie Rozendaal. Unaniem is besloten het bestuur te machtigen het legaat te accepteren. Als bestuur waren we hier uiteraard erg blij mee. Frits van Drenth heeft een presentatie gegeven namens de werkgroep "Vredebest" en Ieme Heidema van bureau Helsdingen heeft een presentatie gegeven over de technische staat en de bijzonderheden van de boerderij. Het was erg leuk om zoveel te horen over het gebouw. Ook tijdens de komende ledenvergadering zal bureau Helsdingen aanwezig zijn.

We maakten ons zorgen om de ANBI status van de vereniging in verband met het ontvangen legaat van de familie Rozendaal. Zonder ANBI status zou dit m.n. voor de erfgenamen gevolgen hebben. Gelukkig hebben we te horen gekregen dat de ANBI status is verleend met ingang van 1 november 2018. Dat is vóór het overlijden van mevrouw Rozien Rozendaal. We zijn daar erg blij mee en danken Edwin Bakker voor zijn inzet!

Al een aantal jaren zijn o.a. Hans Keukelaar en At Stravers bezig met het schrijven van een boek over de Tweede Wereldoorlog en de bijzondere rol die hoe Groot-Ammers, door zijn ligging in het rivierengebied, gespeeld heeft. In 2020 vieren we 75 jaar bevrijding en het boek "De Lekcrossers" is dus precies op tijd klaar en te koop voor €15,-.

Als Projectgroep Oude Hollandse Waterlinie en het bestuur hebben we een bezoek gebracht aan het Waterliniemuseum Fort bij Vechten in Bunnik en Slot Loevestein in Poederoijen. Bij beide musea hebben we gesproken met inspirerende dames waar we veel informatie van ontvangen hebben en die bereid zijn ons te helpen bij de realisatie van de plannen met betrekking tot de inrichting van het nieuwe museum.

Kees van der Zwart heeft helaas besloten om het bestuur te verlaten. Gelukkig blijft hij nog actief in de vrijwilligersgroep op donderdag en blijft hij namens de HKN betrokken bij de Erfgoedcommissie van de gemeente. Kees doet daar goed werk.
Als bestuur zijn we blij met de komst van Annie Slob, die het daklozenproject vorm geeft en een spilfunctie heeft bij de vrijwilligersgroep op donderdag. Ook blij zijn we met Matzy van Harten die vanuit een bestuursfunctie de educatieve taken op zich neemt.

Voor de voorgedragen bestuurskandidaten en de leden die in het afgelopen jaar lid zijn geworden gaan we een avond plannen om met elkaar kennis te maken en te kijken of zij wat voor de Historische Kring kunnen betekenen. Zeker naar de toekomst toe is het belangrijk om mensen te vinden die we kunnen inschakelen voor bepaalde werkzaamheden. Vele handen maken tenslotte licht werk.

Adrie den Hartog

"Wit-Russen rijden beter op een paard dan op een fiets"

Herinneringen van Corstiaan Versteeg

In 2016 zette oud-inwoner Corstiaan Versteeg voor de Historische Kring enkele oorlogsherinneringen op papier. Gebeurtenissen die hij als 8-jarige jongen meemaakte. Met name het verhaal van de Wit-Russen en de gevorderde fietsen is hem altijd bijgebleven.

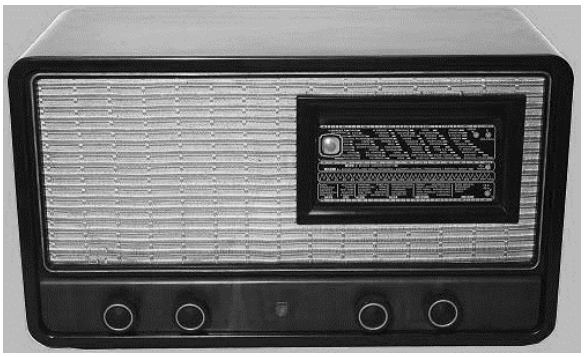

Philips radio uit 1940

"Mijn vader", zo schrijft hij "was Nicolaas Versteeg A.zn. Hij was chef van het distributiekantoor in Nieuwpoort. Het kantoor op het stadhuis dat ook de voedselbonnen verstrekte. Cees Verhey was het Hoofd.
Ik dacht in 1943 of 1944, dat weet ik niet meer precies, moesten op het stadhuis de inwoners van Nieuwpoort en Langerak hun fietsen en radio's inleveren. Die werden, zoals men dat noemde, door de Duitsers gevorderd.
Het garnizoen Nieuwpoort werd bevolkt door twee Duitse soldaten van al wat oudere leeftijd. Geen echte fanatieke Hitler aanhangers, zo begreep ik later van mijn vader. Maar op de dag dat die fietsen en radio's moesten worden ingeleverd, kwam een aantal Duitsers uit Schoonhoven om alles in goede banen te leiden. De ingevorderde spullen werden in de kelder van het stadhuis opgeslagen."
Volgens Corstiaan Versteeg hadden de inwoners, voor zover mogelijk, voornamelijk oude en kapotte radio's ingeleverd. Met de fietsen ging het al net zo. Alleen als de bezetter ze zelf had afgepakt of uit de schuur had meegenomen, kon je er nog op fietsen. Maar alles wat werd ingeleverd, waren gammele en vooral kapotte rijwielen.
"De bevoorrading van Duitse troepen", zo schrijft hij verder, "ging vanuit Schoonhoven, via Nieuwpoort naar Gorinchem.

Volledige bezetting distributiekantoor Nieuwpoort

Op een dag, in het najaar van 1944, kwam een van de Duitsers op het distributiekantoor vertellen dat een peloton Wit-Russen vanuit Schoonhoven lopend onderweg was. Ze moesten de fietsen ophalen en ze

naar Gorinchem brengen. Het peloton bestond uit 25 soldaten en een sergeant. Ze mochten de beste exemplaren uitzoeken en naar buiten brengen. Het plan was duidelijk. Ze moesten zich met hun rijwiel op de Dam opstellen en kregen vervolgens het bevel om op te stappen en de Binnenhaven op te rijden.
Nou konden die Wit-Russen blijkbaar beter paardrijden dan fietsen. Bovendien hadden al die oude karretjes, slecht of helemaal geen functionerende remmen en loszittende sturen.

Kortom, toen ze vanaf de Dam via de best wel steile helling naar de Binnenhaven wilden fietsen, lag een man of tien binnen de kortste keren met fiets en al in het water. De rest lag op en over elkaar voor het huis van Cor te Hennepe. Een complete puinhoop. Iedereen die stond toe te kijken lag dubbel van het lachen.
Maar dat liep bijna nog verkeerd af. De sergeant die met zijn fiets in de hand nog op de Dam stond werd woest. Hij trok zijn revolver, begon in de lucht te schieten en schreeuwde dat de boel gesaboteerd was. Nou, in feite was dat ook zo.
Gelukkig greep een van de Duitsers op tijd in. Hij trok ook zijn revolver en maakte de sergeant duidelijk dat er niets anders opzat dan dat zijn mannen de fietsen dan maar lopend naar Gorinchem moesten brengen. Gelukkig heerste er in die periode binnen het Duitse leger al de nodige wanorde. Daardoor is alles nog goed afgelopen en had het voor de inwoners verder geen nare gevolgen.

Ed van Tuijl

Interview Nicolaas (Klaas) Pek

30-10-2019

Het interview vindt plaats in het huis aan de Lekdijk waar Klaas in 1928 is geboren. Zijn vader had daar een boerenbedrijf. Een keuterboer met een gemengd bedrijf, zoals vaak voorkwam in die tijd. Klaas had één zus, zij was 8 jaar ouder.
De kindertijd van Klaas verliep rustig. Toen de oorlog uitbrak, Klaas was toen 12 jaar, veranderde dat.

- De oorlogstijd: 1940 - 1945

De 1e herinnering aan die oorlog: Op 10 mei 1940 werd Klaas door zijn moeder vroeg uit bed gehaald, er was een hoop lawaai, vliegtuigen vlogen over, richting Rotterdam en Dordrecht, er werd flink geschoten.
Klaas kwam persoonlijk niet direct in gevaar gedurende die 5 jaar bezetting. Maar hij kan zich de spanning en het gevoel van onveiligheid nu nog goed herinneren.

Een andere herinnering: op de Lek werden regelmatig schepen beschoten om vervoersstromen over water te blokkeren. Die Spitfires doken dan uit de lucht naar beneden, een spectaculair gezicht. Recht voor het huis van Klaas werden met die Spitfires pontons beschoten. 5 Duitse soldaten kwamen hierbij om. Dit gebeurde op een zaterdag in het najaar van 1944. De zondag erop werden de 5 lichamen

opgehaald en begraven in Limburg, daar hadden de bezetters al vanaf het begin van de oorlog een begraafplaats, deze is met 31.598 doden de grootste militaire begraafplaats in Nederland.

Klaas vertelt, hoe de bezetters vee en landbouwproducten van boeren en tuinders vorderden. En hoe later in de oorlog groepen mensen uit de steden kwamen bedelen en spullen ruilen voor eten. Klaas heeft zelf geen honger geleden. Wel was alles erg sober, maar dat was men halverwege de 20e eeuw wel gewend.

Veel Duitse soldaten waren gelegerd in Nieuwpoort en in Schoonhoven. In Nieuwpoort in het Arsenaal, maar ook ingekwartierd bij burgers en boeren in de buurt. Paarden werden voor de veiligheid 's nachts getransporteerd. Veel van die paarden hadden geen ervaring met hellingen, dus karren trekken over dijken en wallen was vaak een probleem.
Tijdens het interview haalt Klaas een doosje uit de kast, dat boordevol paperassen uit de 2e Wereldoorlog blijkt te zitten. Zijn vader verzamelde deze zaken ook.
Bewaarde documenten:
Oorlogsgeld, bonnen voor voedsel, kleding en kunstmest, persoonsbewijzen van familieleden, diverse documenten van de bezetters (1 koe van het bedrijf gevorderd), een schuur afgebrand, naar de daders wordt onderzoek gedaan, ondertekend door de burgemeester, etc.
Klaas bewaarde ook illegale 'oorlogskrantjes'. Deze werden gedrukt in Londen in opdracht van de regering in ballingschap en boven Nederland vanuit vliegtuigen naar beneden gegooid. De bulletins waren in oorlogstijd zeer welkom omdat men naar de echte stand van de strijd tussen de Duitsers en de geallieerden moest raden. Radio's moest men inleveren en andere communicatiemiddelen die toen bestonden waren

DE VLIEGENDE HOLLANDER

WEEKBLAD VERSPREID DOOR DE GEALLIEERDE LUCHTMACHT — No. 44. DONDERDAG 19 AUGUSTUS 194

Amerikaansche "Blitzkrieg" in Frankrijk

ZWARE SLAGEN OP HET DUITSCHE SCHARNIER BIJ CAEN

De aanval der Britten en Canadezen

RUSLAN

Voorbereidingen de bestorming Duitschland

Een "Vliegende Hollander" en "Wervelwind", illegale krantjes uit de Tweede Wereldoorlog

uiteraard streng verboden.
Klaas heeft een paar exemplaren van de 'Wervelwind', een dun boekje op A6 formaat en een paar 'Vliegende Hollanders': blaadjes op A4 formaat. Ze werden van persoon tot persoon doorgegeven en uiteraard goed verstopt. 'LEZEN EN DOORGEVEN' stond met grote letters op de Wervelwind.
Verder: dunne aluminium hoesjes, bedoeld om een persoonsbewijs in te bewaren. Klaas vertelt, dat een van zijn ooms gedwongen werd om in het Droogdok in Rotterdam te werken aan Duitse oorlogsschepen. Als een vorm van sabotage werd geprobeerd zo traag mogelijk te werken en andere dingen te maken, zoals deze hoesjes.

- Militaire dienst: 1948 - 1950

Klaas werd opgeroepen om zijn militaire dienstplicht te vervullen, hij kreeg de kans om motorordonnans te worden en bracht in dienst 2 goede jaren door. Hij vervulde diverse opdrachten door heel Nederland. Na 2 jaar werd hij gevraagd bij te tekenen, dat had hij graag gewild, maar zijn vader vond dat hij thuis moest komen en het bedrijf overnemen. Klaas: 'In die tijd verzette je daar niet tegen, je deed wat je vader wilde'. Klaas had het niet zo op koeien, volgde later een cursus fruitteler.
Klaas behield lange tijd een gevoel van heimwee naar zijn diensttijd. Zeker wanneer er motoren over de Lekdijk reden. Dat gevoel sleet maar langzaam…

- De periode na 1950

Aanvankelijk had Klaas er, naast het werk op de boerderij, nog betrekkingen naast, o.a. als bulldozermachinist bij de firma Mourik.
Klaas trouwde in 1958 met Thea den Toom uit Hoornaar.
Zij kregen 3 kinderen, een dochter en 2 zoons.
Een van de zoons nam later het bedrijf over. Over dat bedrijf: Klaas kocht er grond bij, het bedrijf is momenteel 10 hectare groot. Hij ging over op de fruitteelt. Appels, peren, en kersen. In de Alblasserwaard is de kersenboomgaard, waar men in de zomer kersen kan eten, plus de bijbehorende Landwinkel vermaard.
Klaas bleef in het woonhuis aan de dijk wonen, voor het gezin van zijn zoon werd lager op het terrein een huis gebouwd. Klaas werkt nog dagelijks op het bedrijf, doet daar voorkomende werkzaamheden. Hij begint nu wel iets later dan vroeger en kan zijn eigen tempo bepalen.
Klaas heeft grote belangstelling voor de oorlog en alles wat daarmee samenhangt, hij heeft 2 boekenplanken met boeken, zowel over Wereldoorlog 1 als 2. Hij maakte diverse reizen naar plaatsen waar in de twee wereldoorlogen gevochten is, soms met een of twee van zijn kleinzoons, soms met een neef die geschiedenisleraar is. Zo kwam hij onder meer in Verdun (WO1, 130.000 niet geïdentificeerde lichamen), Bastogne en Normandië.

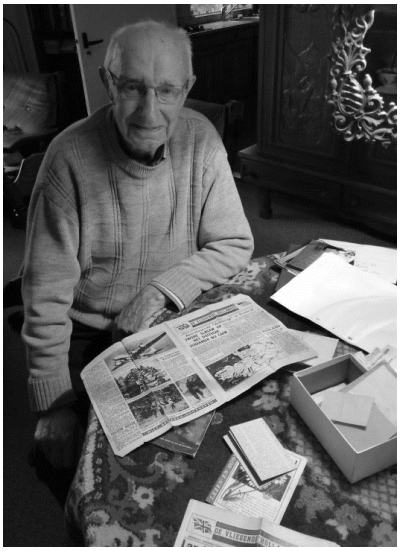

Klaas Pek met de bewaarde doos met paperassen uit de oorlog.

Ook bezocht hij Polen, hij was in Krakau en Auschwitz, dat maakte grote indruk op hem. Klaas vindt dat er veel te weinig waardering in West-Europa bestaat voor de rol van de Poolse bevrijders in WO2. Langzaam komt daar nu wat verandering in.
In 1985 stond hij bij de muur in Berlijn. Hij bezocht ook het oostelijke deel van de stad, dat kostte uren wachttijd, maar Klaas wilde dit meemaken.
In Nederland maakte hij diverse bevrijdings-en oorlogsherdenkingen mee, de meest recente was de kranslegging ter herdenking van de luchtlandingen op de Ginkelse Heide. Dit vond plaats op 21 september 2019.
Klaas Pek, streekbewoner, belezen reiziger, kenner van de bewogen 20e eeuw in Europa, heeft zeer veel te vertellen en is een bron van informatie voor een ieder die met hem in gesprek gaat.

Informatie: Nicolaas Pek; *Tekst:* Leigje van den Engel

Open Monumenten Klassendag, 13 september 2019

Voorafgaand aan de open monumentendag is een aantal monumenten voor scholen geopend. Deze klassendag geeft de basisschoolleerlingen van de bovenbouw een kijkje in de historie van hun eigen buurt. Hier is goed op ingespeeld door bij elk gebouw een leuk verzonnen monumentkijker mee te geven. Op deze manier speelt Open Monumenten Dag in op de fantasie van de kinderen en maakt de monumenten die zij bezoeken duidelijk en speels. Het Stadhuis in Nieuwpoort werd bezocht door leerlingen van de CBS Rehoboth uit Groot-Ammers. Natuurlijk is het geen verrassing dat de monumentkijker van het Stadhuis een burgemeester is. Burgemeester Lambertus Lintenknipper is zijn naam.
Op de vragenlijst staan wat standaardvragen over het stadhuis.
Samen met Matzy mocht ik de kinderen rondleiden om ze specifieke informatie te geven over ons Stadhuis.

En wat valt er veel te vertellen. Voor ik er erg in had dook ik met de kinderen mee de geschiedenis in. Dit begon al buiten. Hoe oud is het gebouw eigenlijk? En was dit terug te vinden op het stadhuis? En waarom was de vorm van het dak zo bijzonder? De wapenschilden en het bordes. Wat was de betekenis daarvan? Met een gezellige, maar vooral geïnteresseerde groep liep ik om het stadhuis heen. Spannend zeg die kleine raampjes. Zat er soms een gevangenis achter? De reddingsboei aan de zijkant zorgde ook voor een leuke discussie. En waarom zat die deur aan de zijkant op zo'n rare hoge plek? Waar leidde die deur naartoe? Ik vertelde dat er achter de deur een Waag was. Maar wat is een waag eigenlijk? Ook hier werd volop over gediscussieerd. Allerlei

ideeën kwamen op. Binnen werd al snel duidelijk dat het met wegen te maken had. En wat te denken van de inundatiesluis! Zoveel geschiedenis, wat een genot! Binnen was natuurlijk nog meer te zien naast de Waag. Zo staan er in de hal 2 beelden die bij het oorspronkelijke stadhuis horen. Na nog meer informatie over het monument is het bezoeken van het Museum zelf ook puur genieten. Veel voorwerpen worden herkend. Sommige staan nog bij opa's en/of oma's. Andere voorwerpen herkennen ze uit geschiedenisboekjes, maar ook een aantal waarvan ze echt geen idee hadden dat het bestond.

De Klassendag was zeer geslaagd en zeker voor herhaling vatbaar. Wat een historie schuilt er in dit mooie monument.

Hartelijke groet, Rianne van der Rest-Muijs

Open Monumentendag, 14 september 2019

Het was een mooie zonnige en warme dag op 14 september, dus een uitgelezen dag om er op uit te trekken op deze open monumentendag. Het thema van dit jaar was "oud vermaak"

In Streefkerk was er de mogelijkheid om de kerktoren te beklimmen en te genieten van het prachtige uitzicht. Ook de Ned. Herv. kerk van Langerak stond open voor bezichtiging. In Nieuwpoort was de schietvereniging te bezoeken. De leden van deze 53 jaar oude vereniging vertelden enthousiast over het reilen en zeilen van "de Lekschutters" Ook kon men een kijkje nemen op de schietbanen en de echte stoere mannen én vrouwen mochten het zelf ook eens proberen. De Hervormde kerk van Nieuwpoort had de deuren ook weer opengesteld en men kon daar genieten van prachtig orgelspel.

Koekslaan op de Dam; Daan den Braven in actie

En zoals het vroeger ging en nu nog steeds gaat, voor (oud) vermaak moet je in het hart van de stad zijn! In Nieuwpoort is dat natuurlijk de Dam. Het Stadhuis en Museum waren deze dag erg in trek. De tentoonstelling "zalmvisserij en walvisvaart" en de vaste tentoonstelling werd door ongeveer 125 mensen bezocht. Op het terras bij Eetcafé de Dam is het "koekslaan" weer in ere hersteld. Met muziek van het aanwezige draaiorgel, zijn er weer heel wat koeken (en knuppels) stuk geslagen.

Deze dag werd dit jaar georganiseerd door de zes Historische Verenigingen van onze gemeente en mede mogelijk gemaakt door de Gemeente Molenlanden. De volgende OMD zal zijn op 12 september 2020.

Marianne van Drenth

Rondje Kinderdijk op Open Monumentendag

"Oud vermaak in nieuw Molenlanden" was het thema van OMD hier in de regio. Sinds we Molenlanden zijn, is het gebied nog groter geworden en daardoor zijn er nog meer deelnemende dorpen (en een stadje).

Dit jaar wilden we met eigen ogen het Waardhuis in Kinderdijk wel eens vanbinnen zien. Van anderen hadden we al gehoord dat een bezoek zeer de moeite waard is.

We waren al vele malen langs dit monument gereden, zonder dat het écht de aandacht trok, maar van binnen blijken er heel bijzondere dingen te zien.

In de oude vergaderzaal aan de achterzijde van het pand, met uitzicht op het molengebied, begint de rondleiding door Dick van der Kooij. Hij schetst eerst in het kort de geschiedenis van het ontstaan van Waterschap De Overwaard.

Tussen circa 1000 en 1300 is het grootste gedeelte van de Alblasserwaard ontgonnen. Met de ontginning nam de bevolking flink toe en daarmee ook het belang van geschikte grond voor landbouw en veeteelt. Door stijgende rivierstanden en inklinking van de veenbodem zorgde wateroverlast door rivieroverstromingen en neerslag voor steeds grotere problemen. De instelling van een centrale dijkzorg met de oprichting van het hoogheemraadschap Alblasserwaard in 1277 bracht hierin verbetering. Toch zou de wateroverlast weer toenemen, vooral doordat de bodem als gevolg van de ontginning steeds verder inklonk.

Verplaatsen van het lozingspunt van Hardinxveld naar Kinderdijk, waar de ebstand aanzienlijk lager is, bracht een oplossing. Het was graaf Albrecht van Beieren die in het jaar 1365 uiteindelijk zijn goedkeuring gaf aan het graven van een ingenieus watergangenstelsel, w.o. het Groote of Achterwaterschap. Deze watergangen zorgden ervoor dat het overtollig water van het oostelijk deel van de Alblasserwaard naar het lager gelegen westelijk deel – naar de Lek aan de Elshout, het latere Kinderdijk - kon afstromen. Met zijn goedkeuring tekende Albrecht van Beieren voor de oprichting van het waterschap De Overwaard (1366).

In de 15^{e} en 16^{e} eeuw waren er veel rivieroverstromingen, die veel schade aanrichtten. Men poogde de toestand te verbeteren door het stichten van een bovengemaal

bestaande uit 4 molens in het gebied wat tegenwoordig De Peulen wordt genoemd. Het systeem bleek al binnen 10 jaar niet te voldoen en de molens werden afgebroken.

In 1738 werden er, door Waterschap de Nederwaard, acht stenen ronde molens gebouwd in Kinderdijk, als tweede trap in de bemaling. De Overwaard volgde twee jaar later en bouwde acht houten met riet gedekte molens. De poldermolens brachten het water op de lage boezem en de bovenmolens brachten het vervolgens naar de hoge boezem, die bij ebstand op natuurlijke wijze op de Lek afwaterde.

Tussen de waterschappen was er gezonde rivaliteit en een goed voorbeeld hiervan is het schilderij van de molens van de Overwaard uit 1933. Hierop zijn de molens van de Nederwaard niet afgebeeld, hoewel ze er daadwerkelijk tegenover staan!

1933 panorama molens van Binnenwaard, door J.E. van de Wetering de Rooij

We bewonderden het regentenschilderij boven de schouw in de vergaderzaal. Dit is van zeer hoge kwaliteit en waarschijnlijk door een leerling van Rembrandt gemaakt! Omdat ze in vroegere tijden nog geen foto's konden maken, kan dit schilderij gezien worden als een soort foto; men legde de ingebruikname van het Waardhuis als bestuurscentrum van De Overwaard in 1644 vast, door er een schilderij van te laten maken.

1644 Het bestuurscollege van de Overwaard, door D. Govertsz van Heel

Verder zijn er in deze vergaderzaal meubels, zoals eiken kasten en een houten archiefkist te bewonderen uit verschillende periodes waar in oud Nederlands op verschillende

manieren "Overwaard" ingesneden is.

In de eiken kasten staat een grote hoeveelheid (pronk)glazen. Deze gegraveerde glazen werden o.a. geschonken door leden van het bestuur. Heel bijzonder en waardevol.

1697 verguld zilveren Hensbeker en foedraal

Verder werd ook een verguld-zilveren hensbeker getoond met een leren foudraal uit 1697. Deze beker werd gebruikt bij de inauguratie van een nieuw bestuurslid. De beker, gevuld met witte Moezelwijn, moest in één keer (ad fundum) leeg worden gedronken. Een anekdote is dat bij de ingebruikname van het gerestaureerde Waardhuis in 1983 door de toenmalige minister van Verkeer en Waterstaat, mevrouw Neelie Kroes, een deel van de inhoud van de beker langs haar hals droop…

Op de bovenverdieping van het Waardhuis bevinden zich nog steeds de overnachtingskamers van het bestuur. Bij hoog water, of als er te diep in het glaasje was gekeken, ging men niet naar huis en overnachtte men in het Waardhuis. De bovenverdieping bevindt zich nog in de staat van het pand na de dijkversterking in 1918.

In 1984 fuseerden De Overwaard en De Nederwaard tot het Hoogheemraadschap Van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden. Het Waardhuis werd in 1983 gerestaureerd en wordt op dit moment alleen gebruikt voor ceremoniële doeleinden.

Geraadpleegde Bron: *Vergaard, Bewaard, Beheerd, door A.J. Busch, drs. S. van Harten, W.F. Kalkwiek, H.A. de Kok, D.L. van der Kooij*

Tekst: *Dick van der Kooij en Carin den Toom*

Vestingen van de Oude Hollandse Waterlinie 1672-1815

In aanloop naar het jubileumjaar 2022, als de Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar bestaat, besteden we in By Clockgeluy aandacht aan de Oude Hollandse Waterlinie. We brengen daarbij elke keer één van de 11 vestingen onder de aandacht te weten Naarden, Muiden, Weesp, Nieuwersluis, Woerden, Oudewater, Schoonhoven, Nieuwpoort, Gorinchem, Loevestein en Woudrichem. De vestingen zijn immers de meest herkenbare onderdelen van de waterlinie. Ze geven niet alleen een beeld van de waterlinie, maar ook van het rijke culturele leven uit de Gouden Eeuw. In dit nummer Woerden.

Oude Hollandse Waterlinie: Woerden

Vanaf de 16e eeuw zijn de verdedigingswerken in Woerden steeds uitgebreid en verbeterd met bastions en een dubbele gracht. In het rampjaar 1672 was Woerden, net als Oudewater, niet opgenomen in de Hollandse Waterlinie. Doordat de vestingsteden en

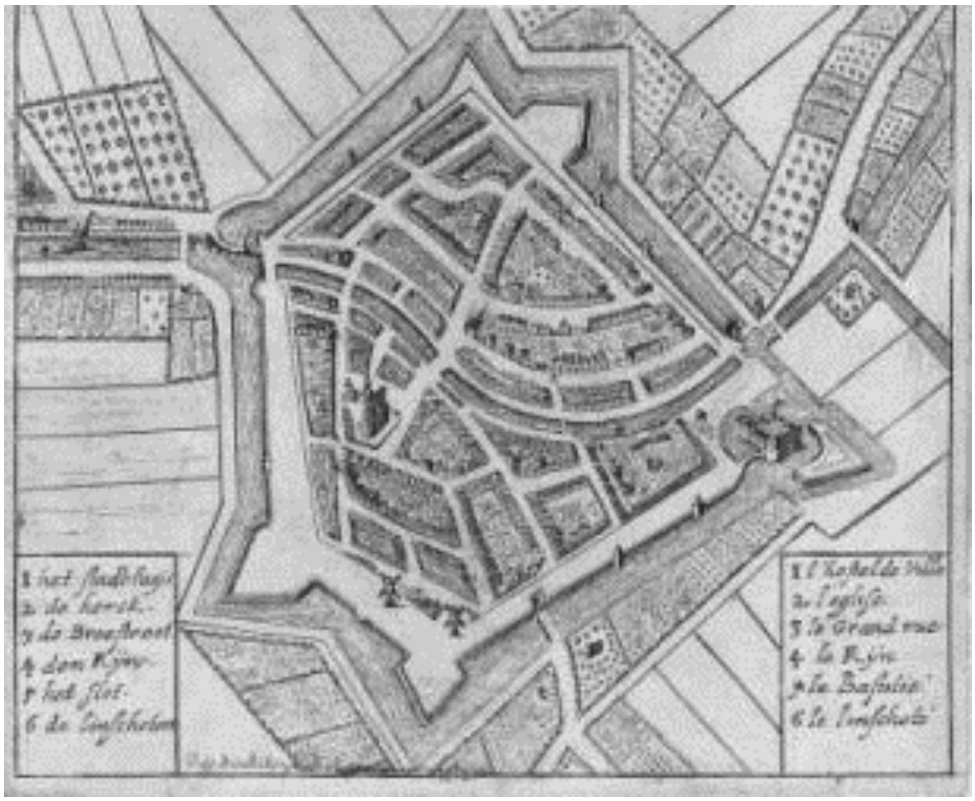

Woerden 1672

verdedigingswerken zo slecht onderhouden waren viel Woerden in handen van de Fransen. In 1672 verbeterden de Franse bezetters de vestingwerken met een bekleed talud rondom de stad. Deze werden eind 1673 weer door de Franse bezetters vernield. In 1702 werd de vesting opgeknapt met drie ravelijnen, een doorlopende beschermingswal rondom de binnengracht, een Arsenaal en een buitengracht: de Singel. De Singel had bij uitstek een verdedigingsfunctie: voor het scheepvaartverkeer was hij niet bruikbaar. De Kromwijker of Goudse poort werd toen gesloopt. Pas in 1740 werd de vesting Woerden officieel opgenomen in de Hollandse Waterlinie.

Bij de opheffing van de Oude Hollandse Waterlinie in 1815-1816 verviel de vestingfunctie in het verdedigingsstelsel en verviel de militaire functie van de vesting. De meeste vestingwerken, poorten, wallen en muren worden ontmanteld en gesloopt en het grootste deel van de binnengracht gedempt. Maar de Singel bleef vrijwel ongerept. Hierdoor is Woerden nog goed herkenbaar als vestingstad.

Petra Deelen

De dijkdoorbraak van 1820

Langerak – De Wiel, het binnendijkse meertje ter hoogte van de Langerakse Lekdijk nummer 131 oogt als een vredig stukje natuur. Toch is het ontstaan van dit water, minder vredig. Het herinnert immers aan de watersnoodramp die de Alblasserwaard trof in 1820. Nu precies tweehonderd jaar geleden.
Terwijl van voorgaande dijkdoorbraken, ook in Langerak, weinig concrete gegevens bekend zijn, wordt die van 1820 uitvoerig beschreven in het boekwerk De Hoge Heerlijkheid Langerak. In 2001 uitgegeven door de Historische Kring.
We citeren uit het hoofdstuk 'Langerak en het water'. Met hier en daar getuigenissen, opgetekend in de tijd van toen. Maar dan vrij vertaald naar de tijd van nu.

Door dijkdoorbraak van 1820 ontstane wiel te Langerak

De laatste maanden van 1819 heeft het vooral veel, héél veel geregend. Tegen de jaarwisseling zijn, ook in Langerak, de uiterwaarden van de Lek volgelopen. Op veel plaatsen staat het water van dijk tot dijk.
Maar dan, in de eerste week van januari 1820 slaat het wisselvallige weer plotseling om. Een periode met strenge vorst breekt aan. De Lek vriest snel dicht. Er vormt zich een ijsvloer van meer dan vijfentwintig centimeter. Op sommige plaatsen zelfs bijna veertig centimeter!
Op 18 januari 1820 volgt andermaal een weersomslag. Met name in Duitsland, maar ook in ons eigen land, zorgt invallende dooi voor enorm veel smeltwater. Dat stroomt allemaal richting Noordzee. Ook in de Lek stijgt het water angstaanjagend. Hier en daar schuiven grote ijsschotsen zomaar over de dijk heen. Voor de Alblasserwaard geeft dijkgraaf Johan Repelaer op 22 januari dan ook het bevel om de dijken permanent te bewaken.
Nu volgen de gebeurtenissen elkaar snel op. Verder stroomopwaarts breken op veel plaatsen de dijken door. Als bij Oosterwijk en bij Kedichem de Lingedijk het begeeft, stroomt het water de Vijfheerenlanden binnen.
Via de veel te zwakke Bazel- en Zouwendijk komt het vervolgens in de Alblasserwaard. Grote delen staan nu blank.

In Langerak ontstaat op woensdag 26 januari, mede veroorzaakt door een ijsdam bij Schoonhoven, vrij snel een extreem hoge waterstand. Even lijkt het water iets te gaan

26-1-1820 doorbraak in Zuider-Lingen-dijk, op de achtergrond Slot Loevestein en de toren van Woudrichem. Naar een tekening van C. de Jonker.

zakken. Maar dan wordt tussen de hofstede van Willem Dirkz Rozendaal en het huis van Aart Smit een wel aangetroffen die zoveel water en zand opgeeft dat een naburige sloot compleet met zand wordt opgevuld. De mannen van het dijkleger werken koortsachtig om te redden wat er te redden valt. En ja hoor, ze slagen erin de wel af te sluiten. Maar even later springt hij, nu korter bij de dijk, opnieuw op. Kortom, er is geen houden meer aan. Omstreeks zes uur, die woensdagmiddag, barsten water en ijs met enorme kracht de polder in. De huizen van Rozendaal en Smit met zich meesleurend. Een derde huis blijft weliswaar overeind maar wordt zwaar beschadigd. In korte tijd is er een gat geslagen van zo'n 45 meter breed. Er worden hulptroepen van elders opgeroepen maar al snel is duidelijk dat het aanleggen van een ringdijk geen zin heeft. Het gat is nu al meer dan honderd meter breed geworden.

Bij gebrek aan betere communicatiemiddelen wordt de bevolking door koeriers, klokgelui, lantaarns en kanonschoten gealarmeerd om have en goed in veiligheid te brengen. Op 31 januari bereikt de vloed haar hoogste punt. De op een na hoogste waterstand in de geschiedenis.
Het spreekwoord, "de een zijn dood is de ander zijn brood" blijkt van toepassing want een etmaal na de doorbraak in Langerak zakt bij Schoonhoven het water, waardoor daar een dreigende dijkdoorbraak wordt voorkomen.
Overigens is het een gelukkige bijkomstigheid dat er in die dagen sprake is van een vrij rustig en relatief aangenaam weertype. Anders zou de vloed nog aanmerkelijk hoger gekomen zijn en hadden de ijsschotsen nog veel meer schade veroorzaakt.

In zijn verslag dat de schout Arnold Milius moet uitbrengen aan de gouverneur van Zuid-Holland schrijft hij onder meer : "Akelig om te horen was het gekerm van de mensen die hun woning zagen wegspoelen. Of bang waren dat zoiets elk moment zou kunnen gebeuren. Maar ook de ongerustheid dat familieleden, die men miste, wellicht door het water waren meegesleurd.
In de taal van toen: "*Akelig was nu het gekerm van menschen welke hunne woningen zagen wegspoelen of dat elk ogenblik vreesden. En akelig was het gekerm van menschen die beducht waren dat betrekkingen van hun, welke aan den voet des dijks gewerkt hadden en door den vloed verslonden waren.*"

De hele nacht en de daaropvolgende dag zijn de bewoners bezig om het vee in veiligheid te brengen en om huisraad elders op te slaan. Later zal het water nog weer verder stijgen zodat andermaal het vee en de huisraad op andere plaatsen moeten worden ondergebracht.
Milius schrijft: "Ik heb medelijden met de ambachtsmannen die zelfs op de zondag en de maandag na de doorbraak op de dijk nog weer andere steigers moeten maken en nieuwe schuilhutten voor het vee moeten bouwen omdat de vloed alsmaar blijft stijgen."

Uiteindelijk blijken er gelukkig geen doden of gewonden te zijn. Evenmin zijn er verliezen onder het vee. Maar uit een brief die de schout op 31 januari aan de gouverneur schrijft, beklemtoont hij toch dat Langerak in een rampzalige toestand verkeert.
Hij heeft inmiddels het gedeelte aan de westkant van de dijkdoorbraak bezocht en ziet dat de huizen daar nog veel verder in het water staan. Hij laat een aantal bewoners evacueren. Die worden in Schoonhoven opgevangen. Predikant G. Doedes krijgt een bijzonder woord van lof omdat hij veel slachtoffers in de pastorie opneemt. Zoveel dat er voor hemzelf en zijn gezin amper nog plaats is.

Huidige Beer en Monniken met voetpad en weg ernaast

Uit een ondergelopen molen worden drie kinderen in veiligheid gebracht.
Ondanks het drijfijs in de Lek blijft scheepvaart relatief goed mogelijk. Vandaar dat via die route hulpgoederen kunnen worden aangevoerd en personen kunnen worden vervoerd. Gelukkig maar want door al de geplaatste noodvoorzieningen op de dijk, zoals provisorische stallen voor het vee, is langs die weg amper nog verkeer mogelijk.
Trouwens, het deel van Langerak ten westen van de dijkdoorbraak is nu volledig geïsoleerd. Voor de Stenen Beer in Nieuwpoort ligt in die tijd nog geen dijk. Dat was namelijk in strijd met de militaire functie van de vesting. Vanuit Langerak kon men Nieuwpoort alleen bereiken via de Zuidoostsingel en de Nieuwpoortseweg. Die wegen zijn nu door het water afgesneden. Nieuwpoort zelf bleef overigens wel droog. Dankzij de bekisting in de coupure in de zuidelijk wal.
Om de verbinding te herstellen wordt een smalle houten noodbrug langs de Stenen Beer gelegd. Daardoor is althans personenverkeer weer mogelijk. Omdat enkele jaren eerder bij Koninklijk Besluit van 21 juni 1816 de vesting werd opgeheven, is er geen beletsel meer om nu de dijk tot in Nieuwpoort door te trekken.
Op 28 november 1821 wordt dat werk openbaar aanbesteed. Aannemer Daniël de Jong uit Ameide mag de klus voor 2800 gulden uitvoeren. Voor het eerst kan men nu vanuit Langerak over de dijk Nieuwpoort binnenrijden.
Kortom, toch nog een positief kantje aan de dijkdoorbraak van Langerak!

Ed van Tuiil

Lezing zalmvisserij, 9 oktober IJsclubgebouw Streefkerk

Verslag van de lezing "Zalmvisserij op de Lek" door de heer Arie van Dalen.

Elke vissoort heeft haar eigen periode om de Lek op te zwemmen, de zalm heeft daarnaast zelfs nog een overgangsgebied nodig van zout- naar zoet-water. Een lange route naar de paaigronden moest er worden afgelegd tot de Neckar, de Main en de Moezel. Na de paaitijd waarbij het vrouwtje haar eieren legt in een gleuf in de kiezels op de bodem van de rivier, dekt zij deze af met kiezels, daarna sterft zij... Een enkel mannetje keert terug naar zee. Na 30 tot 70 dagen verschijnen er uit de eieren larven welke na zes weken uitgroeien tot jonge zalmen die naar beekjes uitzwermen en daar 1 tot 3 jaar blijven alvorens naar zee te zwemmen. De volwassen zalmen zullen terugkeren naar exact dezelfde locatie waar ze eens zijn geboren!

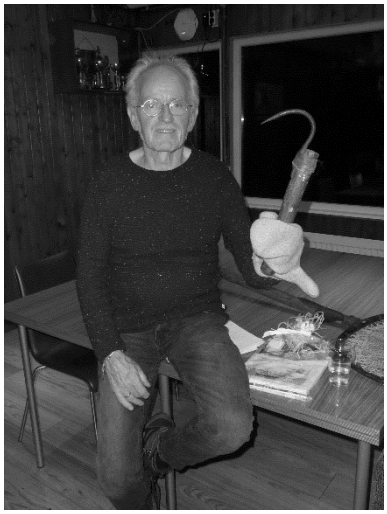

Arie van Dalen van het Visserijmuseum in Woudrichem, vertelde in deze lezing over de visserij op de Lek, i.p.v. de Merwede

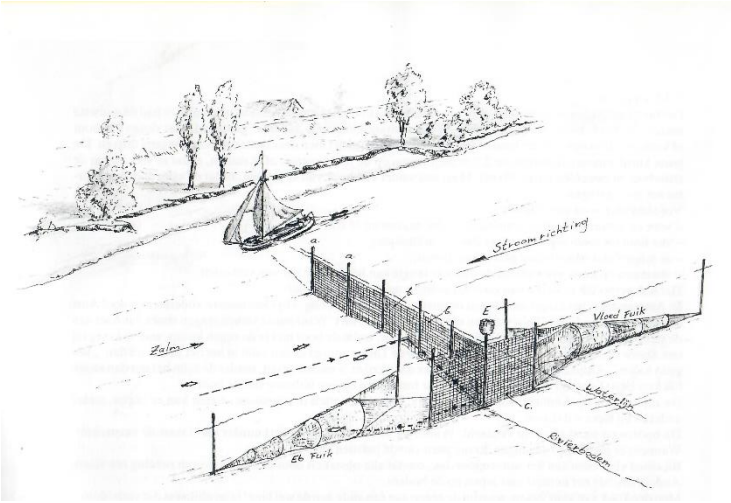

Vissen met de zalmsteek

Duidelijk bleek uit het verhaal, dat het vangen van zalm een arbeidsintensief gebeuren was. Er werden verschillende methoden gebruikt als: de "zalmsteek" (met schermen), "drijfwantvisserij", "zegennet" (ongeveer 365 meter lang) en "kantzegen", dit laatste werkte als een gordijn dat naar de rivieroever werd getrokken, waarna de vis eruit geschept werd.
In Ammerstol bevond zich een maatschappij welke visrechten bezat sinds begin 1700. In de moderne tijd bezaten zij een raderboot voor het vissen met het zegennet. In 1912 werden hier bijna 2500 zalmen verhandeld.
In 1850 nam de zalmvisserij in Duitsland reeds af ten gevolge van vervuiling en kanalisatie, uiteindelijk in onze tijd resulterend in het verdwijnen van de zalm en daarmee de zalmvisserij op de Lek. De laatste zalm werd in de Lek gevangen in 1950.....

Een boeiende lezing over het verdwijnen van een voor mensen belangrijke voedselbron die wellicht nooit meer zal kunnen worden hersteld.

Cor van Vliet

Oude gebruiken

We leven nu in het digitale tijdperk. Veel vroegere "tastbare" voorwerpen of hulpmiddelen zijn hierdoor in onbruik geraakt. Het is voor sommigen moeilijk voor te stellen, dat er een tijd is geweest zonder al deze digitale hulpmiddelen.
En toch is dit vaak niet eens zo lang geleden! In deze rubriek zullen we in iedere By Clockgeluy een gebruik of voorwerp uit vervlogen tijden bespreken.

Van Cees van der Esch kregen we dit bijzondere voorwerp afkomstig uit een oude boerderij in Gelkenes. Afgebroken in 1974.

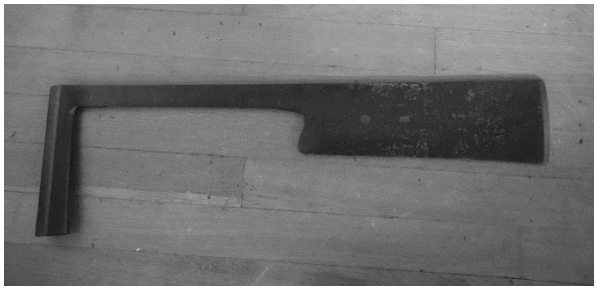

De snik, foto Hans Keukelaar

De snik is een oer Hollands gereedschap waarmee hout weg- en gladgestreken werd. Het oudste exemplaar stamt uit 1699 en is te zien in het Open Luchtmuseum in Arnhem.

Het bestaat uit een lange dunne steel, die altijd aan de rechterkant van het blad zit en niet zoals bij een beitel in het midden. Het holle handvat staat haaks op de steel.

Waar komt die rare naam vandaan? Het is de oud Nederlandse naam van het werkwoord "snikken", of "snikkeren" met de betekenis van snijden. Dat is wat de snik doet.

Het holle handvat was niet bedoeld om er nog een houtenhandvat in te stoppen als verlenging. Nee, er werden gloeiende kooltjes in gedaan en dan afgedicht met klei. Zo bleef het handvat warm. Op een koude winterdag kreeg men geen koude handen.

De snik werd gebruikt in de scheepsbouw (houten schepen) en de molenbouw om de lange balken en boomstammen van schors en oneffenheden te ontdoen.
De molenmaker gebruikte het om de roede gaten te maken. Dat zijn grote vierkante gaten in de molenas waar de roeden of wieken doorheen werden gestoken

Tegenwoordig ziet een schaaf- of schuurmachine er toch heel anders uit. Ook kost het heel wat minder kracht!

Hans Keukelaar

"Mijn vader bracht licht en geluid in Nieuwpoort en Langerak"

Egbert Bakker vertelt over vroeger

"Je kunt wel zeggen dat mijn vader, Jan Bakker, de man was die licht en geluid in Nieuwpoort en Langerak heeft gebracht. Dat was in 1928. Toen begon hij in De Poort als elektricien."
Aan het woord is Egbert Bakker. Egbert die zijn hele werkzame leven, net als pa en broer Goof, in *'het Elektra'* zat. Die de stroom aan kwam leggen. Een radio, TV of koelkast af kwam leveren. Hij heeft wat afgesjouwd met die soms behoorlijk zware apparaten. En de man die de spotjes in het nieuwe schrootjesplafond kwam aansluiten. Kortom, wat Nieuwpoort en Langerak betreft kun je zeggen: "Egbert Bakker, 91 jaar jong, wie kent hem niet?"

v.l.n.r. Grondlegger van de zaak vader Jan Bakker, kleine Egbert, moeder Janna Bakker - van Herk, zoon Goof en oudste zoon Klaas.

"Vroeger! Ach, dat waren nog eens andere tijden", zo begint hij. "Zeg maar gerust, bijzondere tijden. Waarom? Omdat in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw iedereen wel iets moest verzinnen om brood op de plank te krijgen.
Mijn ouders Jan Bakker en Janna Bakker – van Herk, woonden tot aan 1928 op Streefkerk. Ze hadden toen twee zonen, broer Klaas, de oudste en broer Goof. Vader was sigarenmaker. Maar de elektriciteit kwam opzetten. Pa begreep als geen ander dat daar een stuk toekomst lag. Hij keek rond en vond in Nieuwpoort een geschikt pand om als elektricien zijn bedrijf te beginnen.
Over die tijd lees je vaak dat men er nog van alles bij ging doen. Nou, dat was in het geval van mijn vader ook zo. Hij bleef het sigaren maken, wat tot dan toe zijn vak was, er gewoon bijdoen. Bij Gijs Deelen op de Buitenhaven.
Hij richtte daarnaast nog een klein kruidenierswinkeltje in. En geloof het of niet, hij begon óók nog een kapperszaak. In een kamertje achter de winkel stond een tafel en een stoel. Daar kon de klant zich laten knippen en scheren. Vooral op zaterdagavond was het druk. Dan werd er, door andere Nieuwpoortse ondernemers, bijgepraat. Het leken complete vergaderingen van de plaatselijke middenstand. Elektricien en kapper. Hij leerde het zichzelf gewoon aan. Toch wel bijzonder als ik er nu aan terugdenk."

De start in Nieuwpoort was, wat Egbert betreft, sowieso bijzonder. In 1928. Het jaar dat

hij, als derde zoon, werd geboren. De enige échte Poorter, in die tijd, binnen het gezin Bakker. Zijn herinneringen beginnen in het midden van de dertiger jaren.
"Ik weet nog dat we radiodistributie in het vestigstadje installeerde. Wij hadden aan de Hoogstraat op de bovenverdieping twee radio's staan met flinke versterkers erop. Dan werden er draden getrokken naar de panden die lid waren van ons distributienet. Daar moest men een paar cent per week of per maand voor betalen. We hadden ook last van clandestiene luisteraars. Die probeerden heel handig een eigen draad op het net aan te sluiten om zo stiekem en dus zonder te betalen mee te luisteren. Vaak merkte mijn vader dat als er een storing was. Hadden ze kortsluiting veroorzaakt bij het aftappen.
Ik moest met een van mijn broers ook regelmatig zelf op onderzoek uit. Je volgde de draden, die over de daken liepen, en keek of elke aangeslotene ook lid was.
Men had twee zenders. Hilversum 1 en Hilversum 2. Dat was het. Maar de mensen genoten in die tijd van programma's als ome Keesie en de Bonte Dinsdagavondtrein."

Het bedrijf groeide langzaam maar zeker verder uit. Vooral voor het aanleggen van het elektragedeelte bij renovatie en nieuwbouw werd Bakker benaderd.
Voor haast onbegrijpelijke aanneemsommen. Althans als je daar met een hedendaagse blik naar kijkt. Egbert toont zo'n prijsopgave uit 1935. "Kijk, hier. Toen aan het Schoonhovense Veer het pand werd gebouwd van de familie Kortlever. Het elektrische gedeelte namen we aan voor het totaal bedrag van 87,40. De totale bouwkosten waren trouwens ook maar 5000 gulden."
Het staat er inderdaad zwart op wit. Elektrobureau Bakker totale kosten 87,40.
"En wat denk je", gaat Egbert verder. " De vader van Kees Kortlever mocht ook nog in drie termijnen betalen.
Mijn vader heeft in heel wat huizen in De Poort en Langerak elektriciteit aangelegd. Op de bovenverdieping meestal één aansluitpunt. Van daaruit trok hij drie draden naar de slaapkamers. Pa deed in het begin alles op de transportfiets. Met voorop een herkenbaar grijs kistje. Daar zat zijn gereedschap in. Veel oud Poorters die ik vroeger sprak, herinnerden zich hem zo.
Overigens zijn mijn ouders, kort na de oorlog, toen je dat gedoe met bonnenboekjes kreeg, met de kruidenierszaak gestopt. "
In 1946 stierf Jan Bakker op 58-jarige leeftijd. Toen namen Goof en Egbert de zaak over.

De gebroeders v.l.n.r. Goof, Klaas en Egbert

Dat wil zeggen, feitelijk begon Egbert pas op zijn 21ste volop in de zaak mee te draaien. Tot dan, om

precies te zijn, al vanaf zijn tiende, bracht de jeugdige Nieuwpoorter veel tijd door in het ziekenhuis in Utrecht.
"Ik was", vertelt hij, "op de ijsbaan op de west-gracht, tijdens het zogenaamde *rissen*, behoorlijk hard gevallen. Je kent het wel dat rissen, zoals wij dat noemden. Elkaar in een lange slinger vasthouden, dan vaart maken en plotseling draaien zodat degene die achteraan schaatste een geweldige vaart kreeg en min of meer werd gelanceerd. Omstanders dachten eerst dat er wat bij me uit de kom geschoten was. Maar in het ziekenhuis kregen mijn ouders te horen dat er sprake was van een gewrichtsontsteking. Het had helemaal niets met de val te maken. Het werd nu wel pas voor het eerst ontdekt. Vanaf toen lag ik regelmatig in het ziekenhuis. Van mijn klasgenoten kreeg ik vaak brieven. Ze schreven allemaal een eigen briefje dat de meester dan in een grote enveloppe deed en naar me opstuurde. Dat heeft heel veel voor me betekend. Kun je wel nagaan als je bedenkt dat ik ze tot nu nog allemaal heb bewaard.
Ik ging vrij moeilijk lopen. Lag ook thuis vaak op bed met mijn been aan zo'n katrol. Later heb ik er nog wel voordeel van gehad, als je dat zo noemen mag.
Op het eind van de oorlog werd de kans steeds groter dat ook ik tewerkgesteld zou worden in Duitsland. Maar dankzij mijn handicap is dat nooit gebeurd. Ik werd, na de oorlog, door dat been ook afgekeurd voor de militaire dienst."

Op de vraag waar de Nieuwpoortse jeugd, met name knapen van rond de achttien, negentien jaar, zich op hun vrije weekenden zoal mee bezig hielden, moet Egbert diep nadenken. Zoveel vertier was er niet.
"Nee, je had de muziek, maar ik was niet muzikaal. Je had de wandelclub, dat wel. Maar dat was met mijn been niet aan de orde. Je hing, denk ik, maar wat rond op de Dam. Ik ging nog wel eens naar de film in Schoonhoven. In het nutsgebouw. Daar was mijn oudste broer Klaas de filmoperator. Dat zal wel ertoe hebben bijgedragen dat ik redelijk vaak ging.
Wie mijn vaste vrienden waren? Ik denk aan Theo Boele, Goof van Vliet en Gerard van de Mark. Een van de kinderen van bakker Van de Mark uit Langerak. Die later dat vreselijke auto-ongeluk kreeg. Zijn dochter en een vriendinnetje, de dochter van Bas Witzier, zaten bij hem in de wagen. In het Achterland reden ze in het water. Ze zijn alle drie om het leven gekomen.
Ik heb Gerrit van de Mark, een broer van Gerard, een paar jaar geleden nog ontmoet. Die woont al meer dan zestig jaar in Canada. Hij zag er nog stralend uit en verklapte mij zijn geheim. Nooit getrouwd geweest. Zodoende!
Over trouwen gesproken. Ik was een laatbloeier. Ik kreeg vrij laat verkering. Dankzij het feit dat ik was uitgenodigd op een 25-jarig bruiloftsfeest van familie in Streefkerk. Daar werden natuurlijk de nodige spelletjes gedaan. Wat het precies was, weet ik niet meer. Maar er kwam een touwtje aan te pas. Mijn latere vrouw en ik bleven als laatste met dat touwtje aan elkaar. Ze heette Wouda Slingerland en kwam uit Ridderkerk. De vonk sloeg over en het is nooit meer uitgegaan. Ik bracht haar die nacht om twee uur naar familie waar zij zou overnachten. Bij de voordeur heb ik het eerste zoentje gegeven. Later heb ik vaak gezegd. Hoe ik aan mijn vrouw kwam. Dankzij een touwtje."

Firma Bakker met nieuwste collectie lampen op een beurs.

Bakker Elektro groeide groter en groter. Mede doordat men veel samenwerkte met Houtbouw Kok en Timmer uit Hardinxveld-Giessendam.
Egbert: "Die kregen door het hele land opdrachten om noodscholen te plaatsen. Daar deden wij dan het elektragedeelte van.
Ik moest natuurlijk ook een rijbewijs halen. Dat deed ik nog bij Joop de Bruijn. Toen ik een keer terug kwam van het rijlessen, bleek dat mijn vrouw aan het bevallen was van zoon André. Ze was naar het ziekenhuis in Utrecht gebracht. Joop stelde voor om er met de lesauto meteen maar naartoe te rijden. Als een extra rijles. Maar dat heb ik toch maar niet gedaan."
Egbert en zijn vrouw kregen drie zonen. De oudste, Jan, ging de administratieve kant op. De jongste, Herman ging in de bloemen. André, die geboren is tijdens zijn rijles, werd de man die het familiebedrijf heeft voortgezet. Kortom, de naam Bakker blijft nog wel een tijdje aan Elektra gekoppeld. Want de troonopvolger, een van de kleinzonen van Egbert, staat al min of meer gereed.

Ed van Tuijl

D'n eerste diensttijd

As ie nou 'n vlag mit 'n tas buite ziet hange, dink ie trug an vroeger. Toen slaogde d'r ok jongelui. Mor in deuze tijd komme d'r op zo'n dag 'n koppel jonges en mèède en femilie om te fielicitere. Da was t'r veur d'n oorlog nie bij, belnêênt!

'k Was 18 jaor toen 'k slaogde veur schoolmeester. Mor gin wissewassies d'r bij, hoor! D'r liep toen 12.000 frikke zonder wark. 'n Hêêle dot, ving ie ok nie? En gedemestreerd wier d'r in 't gehêêl nie. 't Was ommers veur iederêên crisistijd?
Maor, 'k mos an de slag mit m'n paiere! Maor waor? Nao effe de kat uit de boom gekeke te hebben, gong ik zogenaomd vinte langs de schole. 'k Was arges in de Wèèrd en 'k stong op de stoep van 'n bovemeester. "Kunt u 'n kwekeling gebruiken, mijnheer?" 't

Was mij nie om geld te doen, maor om veur de klas te komme; dan ko je beter sollecitere.

Wa zee die sinjeur uit Den Haog? "Nee, meneer, wij kunnen geen kwekeling gebruiken". Punt uit! Tjonge, wa was ik nijdig, om je zo uit de hoogte te laote afpoeiere en dan veur de deur op de stoep. Je het minse en minse!

Weer de fiets op, 'n kaoi af en zo naor Ammers an de Lek. Veur de tweede keer naor 'n schoolhuis. Die zee ('t was op 'n vrijdag), da'k 's maondags al kon komme, maor da 't bestuur gin geld d'r veur had. Wa was ik blij, da'k an de slag kon. Da beurde daor binne in huis en nie op de stoep! 'n Hoogstaond mins was die man.

Ik 'smaondags op de fiets naor Ammers. Nou komt 't: om tien uur wier d'r 'n prinsessie gebore, 31 januari 1938! Waorimpel mocht ik de vlag hijse en … metêên allemaol vrij van school en d'n dinsdag d'erbij. Laoter kwamme we in Dordt te weune in de Prinsen Beatrixstroat en nog laoter verzèèlde ik in Paopendrecht as hoofd van de Prinses Beatrixschool. Mit elke verjaordag op 31 januari krijgt ze felicitaosie van me!

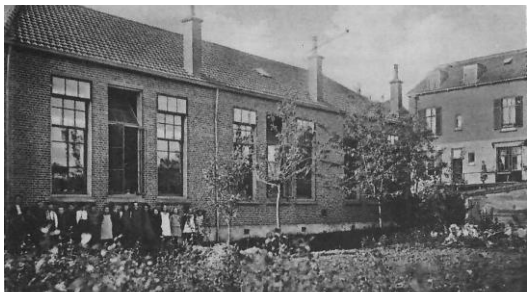

Groot-Ammers, Bijz School

Terzaoke, zo he 'k 'n jaor lang guns en weer gereje, 34 km per dag (noordeloos-Ammers0. Broeke en fietsbande verslijte. Maor, d'r was war kan de winkel! Eerst inkele maonde veur niks, toen van de V.O.J.O. (voor onze jonge onderwijzers) vier piek per maond (van elke collegao êên gulde) en de leste maonde zee 't bestuur: We zelle d'r 'n tientje van maoke. Jao, jao, steeds lôônsverhoging; 'n C.A.O. was t'r nie nôôdig. Bij mekaor zo'n 50 gulde per jaor! Zo kwam ik 1938 deur, op 'n fijne school!

En toen 't groene pak an veur 't vaoderland: van 2 januari '39 tot nao de meidaoge van '40. Da's 'n hoofdstuk apart!

-> Lees het verhaal verder op onze website; www.historischekringnieuwpoort.nl
Uit: Trug gedocht, T. Vink

Vrijwilligersbijeenkomst, 26 oktober

Vanaf 17.00 uur druppelde iedereen langzaam binnen, vooral in de hal van het museum, was het extra gezellig, maar met rond de dertig mensen is het dan wel heel snel "vol". Langzaam verplaatste iedereen zich dan ook naar de trouwzaal, waar de tafels al voorzien waren van tafelkleden, want dit werd een andere vrijwilligersavond dan in andere jaren, zoals Adrie den Hartog later aangaf in haar toespraak. De jaarlijkse

activiteit bij de sluiting van het museum voor het winterseizoen bestond dit jaar uit een etentje voor de vrijwilligers.

Ook de toekomst ziet er i.v.m. allerlei ontwikkelingen anders uit dan anders: met o.a. de verbouwing van het stadhuis, kontakten met de gemeente, de commissie "Vredebest", de voorlopige sluiting en een andere opzet van het museum in het kader van de Oude Hollandse Waterlinie. In deze ongewisse tijd moeten de vrijwilligers elkaar proberen vast te houden naar het nieuwe museum toe, want de verwachting is, dat er in 2022 (het jubileumjaar van de Oude Hollandse Waterlinie) toch weer een beroep gedaan zal worden op rondleiders en zullen extra openingstijden nodig zijn voor excursies met groepen. Het is dus belangrijk om goed contact te houden met de vrijwilligers en dat zij niet één voor één zullen afhaken in de komende 2 jaar.

Er werd goed gegeten van het Chinese buffet

In dit kader is de projectgroep: "HKN Dakloos" gevormd, bestaande uit Annie Slob, Marja Korevaar-Burggraaf en Kees van der Zwart. Het is de bedoeling om in de dakloze periode activiteiten te organiseren met en voor de vrijwilligers, om de HKN ook in deze periode zichtbaar te laten zijn! Een voorbeeld hiervan is bijv. om een lidmaatschap van de HKN cadeau te geven. Het kost maar € 15 en ziet er fantastisch uit. Misschien een mooie tip voor Sint, kerst of een verjaardag.

Adrie vertelde verder in het kort nog iets over de commissie Vredebest. Het onderzoek is in de afrondende fase. Door bureau Helsdingen is een advies uitgebracht en er zijn contacten geweest met de belastingdienst over de ANBI-status. Binnenkort zal er een voorstel richting bestuur komen, zodat er een ledenvergadering kan worden belegd om een besluit te nemen.

Deze avond was er zeker ook aandacht voor het vele werk, dat het afgelopen jaar weer is verzet. Te veel om op te noemen, maar te denken valt aan de educatiecommissie, tentoonstellingen, braderie, Oral History, plan verhuizing, ontwikkeling ICT, Licht op de Linie, schoonmaakploeg, suppoosten, rondleiders, commissie Vredebest, By Clockgeluy, Open monumentendag, de donderdaggroep, die actief is met fotobase, adlib, depot, kleding, archief, genealogie enz. In dit kader werd ook het Organogram genoemd, waarin je kunt zien wie wat doet en wie waar verantwoordelijk voor is.
Om alle vrijwilligers hiervoor te bedanken was inmiddels een overheerlijk Chinees buffet klaargezet. Hoe gezellig en lekker het was, ziet u op de foto!

Sylvia Buit

Kaarsjesavond

Dit jaar was de Kaarsjesavond op woensdag 11 december. Het was droog en rustig weer, dus voldoende reden om een bezoek aan Nieuwpoort te brengen. En dit deden velen dit jaar, een foto-impressie.

De HKN deelde "knapzakjes" uit vanwege de aanstaande dakloze periode.

Decembertentoonstelling en Challenge 'Stille nacht, witte pracht'

De challenge is een activiteit van Goed Gezien – Goed Bekeken (vereniging voor amateurkunst), waarbij elke maand een werkstuk in een bepaald thema wordt gemaakt. Voor de maand oktober/november was samen met de Historische Kring Nieuwpoort het thema 'Stille nacht, witte pracht' bedacht en werden de werkstukken in de december-tentoonstelling en tijdens de Kaarsjesavond in Museum Het Stadhuis tentoongesteld.

In totaal 43 werkstukken waren ingeleverd en een deel ervan was te zien bij H48 Gallery. De gemaakt werkstukken kwamen van groot en klein, van (vroegere) bewoners, leden, cursisten en H48 Gallery en leden van de HKN en Goed Gezien – Goed Bekeken.

Het aanbod was divers: schilderijen, fotografie, textiel , gedichten en een 3-dimensionaal werkstuk in perspex. Tijdens een bezoek aan Museum het Stadhuis en de H48 Galery kon er gestemd worden op het favoriete werkstuk van de bezoekers.

Op 21 december werden de stemmen geteld: de winnaar van de challenge bij de volwassenen was Nellie van der Steen met haar schilderij van schaatsenrijders bij het Werelderfgoed Kinderdijk. Andere deelnemers die in de top 3 eindigden waren Frits van Drenth en Anita van ’t Hoog.

Prijsuitreiking aan Nellie van der Steen

Bij de jeugd ging de prijs naar Myrthe en Thijs Dees. Zij maakten samen met hun moeder een drieluik en lieten zich inspireren door foto's van Vadim Trunov. Mirthe (8 jaar) heeft een eekhoorn met sneeuwbal nageschilderd. Tijs (11 jaar) maakt twee eekhoorns spelend met een sneeuwbal. Moeder Annemarie schilderde een foto waar een eekhoorn de wortel van de sneeuwpop opeet.

De tentoonstelling werd tijdens de decembermaand goed bezocht, met name tijdens de kaarsjesavond. De prijswinnaars hebben hun prijs inmiddels in ontvangst genomen.

Matzy van Harten

Vragen aan een vrijwilliger

Wie: Marja Korevaar-Burggraaf **Lid sinds: 2 jaar**

Marja werd door Annie Slob gevraagd om eens op donderdag bij de HKN te komen kijken. Uiteindelijk is ze een trouwe vrijwilliger die bijna iedere donderdag aanwezig is, samen met haar man Jan.

10-6-1961, Marja 14 maanden oud

Marja komt van oorsprong uit Ammersluis. Jan kent ze vanaf 1979 vanuit Café de Poort, waar ze destijds graag een biertje dronken. Via via hoorde Jan dat het huis aan de Lekdijk te koop kwam en hij was er als de kippen bij. Ze gingen hier eerst samenwonen, als één van de eerste stellen in Langerak, en binnen 2 jaar trouwden ze.

Samen kregen ze 2 dochters, Karin en Linda, die beiden in de omgeving van Leerdam neer zijn gestreken. Inmiddels hebben ze ook 2 kleinzoons en ze passen graag eens een keertje op.

In de tijd voordat er kinderen kwamen tot 1986, werkte Marja bij Brink Molyn, naast het Schoonhovense veer, waar nu "Adeleck" gebouwd wordt. Ze deed hier de loonadministratie. Later, toen de kinderen groter waren, werkte ze als schoonmaakster bij Nieuwpoort Auto's in Nieuwpoort.

Tegenwoordig doet ze, naast haar vrijwilligerswerk bij de HKN, ook vrijwilligerswerk voor het Longpunt Gorinchem. Ze zit hier in een werkgroep die activiteiten organiseert voor lotgenoten. Ze regelt onder andere informatiefolders en houdt de website bij. Ze is hier terecht gekomen door haar eigen longaandoening.

Wat Marja vooral leuk vindt aan het werk bij de HKN is de ICT, omdat ze hier ook handig in is. In het Genealogie programma Alfaer vindt ze het erg leuk om verhalen compleet te maken met alle mogelijke informatie die ze kan vinden.
Vooral het zoeken naar informatie vindt ze een fijne uitdaging. Daarbij weet ze ook

5-5-1964, Marja 4 jaar oud

prima waar ze moet zoeken!

Ze is gedreven om alle informatie en kennis van de HKN toekomstbestendig te maken, door dit digitaal op een zo duidelijk mogelijke manier op te slaan, zodat een ieder de gewenste informatie kan vinden in het systeem. Ze doet veel uitzoekwerk en aanpassingen in de diverse programma's, zoals Fotobase en andere bestaande bestanden. Ter voorbereiding van het werken in de Cloud, is dit uitermate belangrijk.

Een nieuw onderwerp wat haar interesse heeft "gewekt", is het conserveren of wecken, inmaken en fermenteren van eten. Dit is op dit moment weer een actueel onderwerp, vanwege het duurzame karakter van het bewaren van voedsel. Vanuit het verleden is hier veel kennis over in de regio en hier is ze zich nu in aan het verdiepen. Mogelijk wordt er ook binnenkort een workshop o.i.d. georganiseerd. Zie elders in deze BC de oproep!

Marja vindt het gezellig om op de donderdag met de andere vrijwilligers aan de slag te gaan en vindt het leuk om onder de mensen te zijn. In de winter ontvlucht ze het klimaat van Nederland altijd even voor een aantal weken, maar dan neemt ze haar "werk" gewoon mee! Ook al is Marja het liefste op de achtergrond , haar werkzaamheden zijn onmisbaar en doordat ze een zeer plichtsgetrouwe vrijwilliger is, een belangrijke aanvulling op de donderdagploeg.

Marja draagt het stokje over aan Rob Anders.

Weckpotten gevuld met snijbonen en stoofpeertjes

Carin den Toom

OPROEP ### OPROEP ### OPROEP ### OPROEP ### OPROEP

Wie kan ons helpen??

Bij het opruimen van Het Stadhuis kwamen we weckpotten, een weckketel met thermometer, weckringen en -klemmen tegen.

Sommige weckpotten zijn gevuld met snijbonen, stoofperen, kersen en sperziebonen. Op één weckpot staat 53, we denken dat hiermee het jaartal wordt bedoeld van het wecken.

Dus dit was de manier waarop ons voedsel 67 jaar geleden werd bewaard. Nu we de aansporing krijgen en de noodzaak inzien om anders om te gaan met voedselproductie en -vervoer, is conservering van voedsel weer belangrijk!

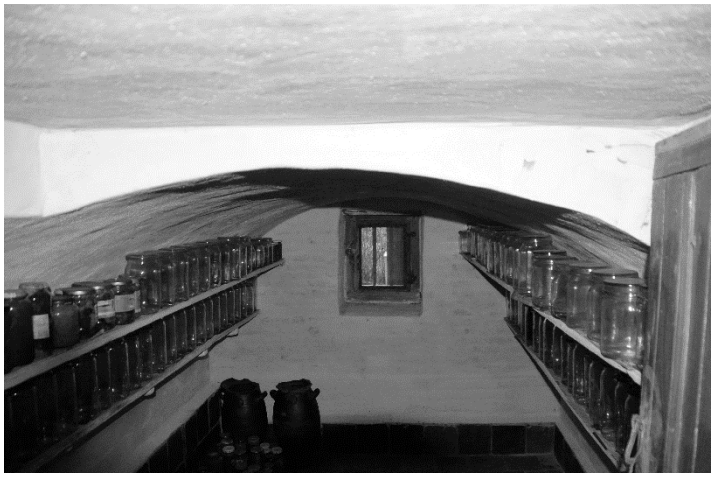

Kelder met opslag van eten in potten e.d.

WIE KAN ONS INFORMEREN EN VERDER HELPEN MET VOEDSEL CONSERVERING?

Bewustwording van mijn inkopen van vandaag!

Mijn boodschappen kratje was vandaag gevuld met voedsel voor de komende week/weken. Zonder er bij na te denken volgde ik mijn lijstje. Toen ik uitpakte en alles aan het opbergen was dacht ik na over conservering en wat ik nu zonder erbij na te denken had gekocht en wat geconserveerd was.

Mijn lijstje geconserveerde spullen van vandaag: rozijnen, zuurkool, kaas, yoghurt, boter, crackers, augurken, gedroogde tomaten in olie, jam, gerookte zalm en rookworst. Daarnaast nog wat dingen in blik en diepvriesspullen. In de moderne tijd wordt voedsel dus nog steeds langer houdbaar gemaakt, ook al wordt dit proces tegenwoordig vaak door machines uitgevoerd.

Marja Korevaar

Groeten uit Historisch Holland

In deze rubriek geven we u tips van uitjes met een historisch karakter in Nederland.

HERINNERINGSCENTRUM KAMP WESTERBORK

Wat: Tentoonstelling "*Het Verdriet van de Bevrijding*"
Waar: Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Oosthalen 8, 9414 TG Hooghalen (Drenthe)
Wanneer: t/m 11 oktober 2020
Wat is er te zien: de schaduwzijde van de bevrijding voor de kamp- en onderduikoverlevenden

In december bezocht ik voor het eerst het voormalige Kamp Westerbork. Dit maakte op mij en mijn medebezoekers grote indruk. Aan de hand van de gebeurtenissen vanuit Westerbork, wil ik weergeven wat er in de Tweede Wereldoorlog de Joden in ons land is overkomen. Dit mag nooit meer gebeuren, de feiten zeggen genoeg….

Geschiedenis van Kamp Westerbork
1939 Vluchtelingenkamp voor Joodse mensen.
1 juli 1942 - 13 september 1944 Doorgangskamp naar concentratiekampen als Auschwitz en Sobibor.
1945 - 1948 Interneringskamp voor NSB'ers, SS'ers en andere personen, die van collaboratie met de nazi's werden verdacht.
1948 - 1949 fungeerde het kamp als militair kamp.
1950 – 1951 Indische Nederlanders woonden in de Schattenberg (voormalig kamp Westerbork). Na de onafhankelijkheid van Indonesië (27 december 1949) moesten de Indische Nederlanders kiezen tussen Indonesië of Nederland
1951 – 1971 Molukkers woonden in Woonoord Schattenberg

Globale tijdlijn Jodenvervolging
5 oktober 1940; Overheidspersoneel moet Ariërverklaring tekenen
10 januari 1941; Registratieplicht voor Joden

22 en 23 februari 1941; Eerste razzia's in Amsterdam
12 maart 1941; Bedrijven van Joden worden in beslag genomen
15 maart 1941; Joden moeten hun radio's inleveren
8 augustus 1941; Joden moeten hun geld inleveren.
1 september 1941; Joodse kinderen moeten naar aparte scholen
15 september 1941; Zwembaden, parken, bibliotheken, dierentuinen, schouwburgen, musea, markten en andere openbare plaatsen worden voor Joden verboden
10 januari 1942; Eerste Joden vertrekken uit Amsterdam naar Joodse werkkampen
25 maart 1942; Joden mogen niet meer met niet-Joden trouwen.
29 april 1942; Invoering van de Jodenster in Nederland
21 mei 1942; Joden moeten hun sieraden, zilver, etc. inleveren
5 juni 1942; Volledig reisverbod voor Joden
30 juni 1942; Joden mogen na 8 uur 's avonds niet meer op straat zijn
6 juli 1942; Telefoneren voor Joden verboden.
15 juli 1942; Eerste transport vanuit kamp Westerbork
Herfst 1942; Joden worden onverwacht van huis gehaald, zonder oproep
29 september 1943; Laatste grote razzia in Amsterdam.
13 september 1944; Laatste transport uit Westerbork

Deportatie: Bijna 107.000 mensen zijn met 97 transporten op de dinsdagen vanuit kamp Westerbork gedeporteerd. De bestemming was meestal Auschwitz of Sobibor. Enkele keren Bergen-Belsen en Theresienstadt en soms een ander kamp. Slechts 5.000 gedeporteerden overleefden de oorlog.

Type treinwagon waarin velen gedeporteerd zijn

Onderduiken: Ongeveer 25.000 Joodse Nederlanders hebben geprobeerd aan deportatie te ontkomen door onder te duiken. De SD en Nederlandse handlangers controleerden streng en joegen op Joden. Van de Joden die tijdens de Tweede Wereldoorlog in ons land onderdoken heeft waarschijnlijk tweederde de oorlog overleefd. Het onderduiken kostte veel geld en het vervoer was ook een groot probleem: auto's waren er nauwelijks en reizen met het openbaar vervoer was door intensieve controles vrijwel onmogelijk.

Verraad: Duizenden ondergedoken Joden zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog verraden. Vanaf 1943 ontvingen medewerkers van de Sicherheitsdienst (SD) een premie voor elke Jood die zou worden opgepakt. Voor elke opgepakte Jood kregen de leden minimaal 7,50 gulden 'kopgeld'. In de herfst van 1944 waren de premies opgelopen tot 40 gulden per Jood.

Van Kamp Westerbork is heden ten dage weinig over, maar door de indringende verhalen die her en der te lezen zijn, wordt de gruwelijke werkelijkheid van dit terrein goed in beeld gebracht. Omdat de verhalen vaak heel persoonlijk zijn, raakt het je ook. Bijvoorbeeld het verhaal over het knuffel ezeltje. Een geboortecadeau van een familie

Kraamcadeau vanuit Kamp Westerbork

vanuit Kamp Westerbork voor de geboorte van een baby bij oud-buren. Op het bijbehorende briefje stond: "Simon en Bela Duizend feliciteren hartelijk". De gevers werden getransporteerd naar vernietigingskamp Sobibor en overleefden de oorlog niet.

Schoolkinderen in Nederland zouden eigenlijk verplicht een bezoek moeten brengen aan Westerbork. Het wandelpad "de Melkweg", over ons sterrenstelsel, die vanaf het Herinneringscentrum naar het Kamp loopt, is een vrolijke en ook interessante onderbreking van de indringende geschiedenis, o.a. aan de hand van de inhoud van reiskoffers uit die tijd verteld.

De tentoonstelling "*Het Verdriet van de Bevrijding*" was er op het moment van ons bezoek nog niet, maar het lijkt me zeer te moeite waard om te bezoeken. Voor de meeste kamp- en onderduikoverlevenden was er namelijk geen feestelijke bevrijdingsroes, voor veel overlevenden was 1945 misschien wel het zwartste jaar uit hun bestaan……

Carin den Toom
Bron: https://kampwesterbork.nl

De Lekcrossers

Begin april verschijnt onder deze titel een nieuwe uitgave van de Historische Kring. Dit boek is geschreven en samengesteld door Simon Ooms, At Stravers, Job Vermeulen en Hans Keukelaar. In dit boek beschrijven zij hoe in de winter van 1945 geallieerde militairen het bevrijde zuiden konden bereiken.

Verzetsgroep Groot-Ammers

In het eerste hoofdstuk bereikt Generaal Hackett e.a. veilig Lage Zwaluwe. Hiermee is er een "veilige" route gemaakt om de ondergedoken piloten vanaf de Veluwe via een crossing over de Lek bij Langerak naar het bevrijde zuiden te berengen. Met hulp van de familie Rijneveld uit Willige Langerak en leden van de verzetsgroep Groot-Ammers worden zo 46 geallieerde militairen begeleid vanaf de Veluwe naar Sliedrecht, waar de Biesboschcrossers ze in kano's naar Lage Zwaluwe brengen.
Deze uitgave is rijk geïllustreerd met foto's. Een drietal foto's is nog nooit eerder afgebeeld.

Hans Keukelaar

Boekbesprekingen

Titel: Ooggetuigen van de Tachtigjarige Oorlog
Auteurs: Luc Panhuysen en René van Stipriaan
ISBN: 978 90 214 1538 3

De overwinning bij Heiligerlee op het Spaanse pronkleger, de onthoofding van Egmont en Horne, het hongerende Leiden dat verlangt naar overgave, de slachtpartij in Naarden, Willem van Oranje die een moordaanslag overleeft, een wolvenplaag in winters Vlaanderen, de bijna verloren veldslag bij Nieuwpoort, de onthoofding van van Oldenbarneveld. De Tachtigjarige Oorlog werd beleefd als een extreem gewelddadig conflict, waar bovendien de hele bevolking bij betrokken raakte.

Rob Anders

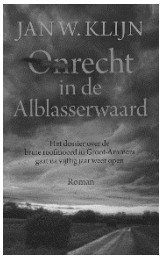

Titel: Onrecht in de Alblasserwaard
Auteur: Jan W. Klijn
ISBN: 978 94 019 1509 0

Op zaterdag 7 september 2019 presenteerde Jan W. Klijn in Sliedrecht zijn nieuwe boek: "Onrecht in de Alblasserwaard" Het eerste exemplaar werd overhandigd aan burgemeester D. van der Borg.
Na het schrijven van het boek: "Moord in de Alblasserwaard", bleef er bij hem een naar gevoel achter. "Ik wil een vervolg op dit verhaal schrijven", kreeg zijn uitgever te horen. Toen hij van een politierechercheur een ordner met onderzoeksverslagen kreeg, begon hij met dit nieuw boek. Geschreven in zijn eigen stijl ontstond er een zeer lezenswaardig boek.

Hans Keukelaar

Monument Groot-Ammers

Onthulling van dit monument was op 26 april 1997.
Dit monument, voor het voormalige Gemeentehuis in Groot-Ammers, herdenkt de inwoners van de voormalige Gemeente Liesveld die zijn omgekomen in de Tweede Wereldoorlog en tijdens de Politionele Acties.
Jaarlijks wordt de herdenkingsplechtigheid van de gemeente op 4 mei bij dit monument gehouden.

Tweede Wereldoorlog en erna

31-8-1945 Feest Bevrijding Groot-Ammers

1945 Bevrijding Streefkerk

Mei 1945, Groot-Ammers

1945 Bevrijdingstocht Streefkerk

De HKN heeft helaas erg weinig oorlogsfoto's. Mocht u thuis nog foto's hebben, dan zouden we deze graag willen scannen voor ons archief, zodat ze bewaard blijven voor ons nageslacht!

Waard om te weten

Het HCM (Historsich Collectief Molenlanden) is begin januari gestart met de cursus "Waard om te weten".

De focus van de cursus ligt op de Alblasserwaard. De onderwerpen die al aan bod zijn gekomen zijn, zijn o.a. natuurhistorie en archeologie.

De politieke geschiedenis

Je leert over het ontstaan van het veenlandschap in de Alblasserwaard, dat door de eeuwen heen is gevormd. De rijke flora en fauna van vroeger en nu. Ook kenmerkt de Alblasserwaard zich door donken en stroomruggen. Door archeologische opgravingen op die kenmerkende plaatsen zijn sporen gevonden van zo'n 7500 jaar geleden.

Deze zeer interessante cursus is een reis door de tijd, vanaf de oertijd tot aan het heden. Na de twee eerder genoemde onderwerpen komen ook nog aan bod: Ontginning en water, Sociaal economische geschiedenis, Politieke geschiedenis, Mobiliteit, Godsdienst en Oorlogen.

Wilt u zich ook "Waardkenner" kunnen noemen? Neem een kijkje op de website van HCM Molenlanden, daar vindt u alle informatie over deze cursus.

Extra Ledenvergadering 28-1-2020; Boerderij Vredebest

De leden hebben het bestuur unaniem toestemming gegeven om het legaat van Boerderij Vredebest te accepteren.

Op onze website www.historischekringnieuwpoort.nl, kunt u het volledige verslag van de vergadering terug lezen.

Digitale wandeling door Nieuwpoort

Gids: Hans Keukelaar

Op 13 februari is er een start gemaakt met digitale rondleidingen door de gemeente Liesveld door de HKN. In de zaal van de Vijverhof in Nieuwpoort heeft Hans ruim 40 aanwezigen meegenomen op een wandeling vanaf de Poortseweg, langs de Singel, de Binnenhaven en de Hoofdstraat. We hebben onder zijn leiding nog wat rondgehangen op de Achterweg. Maar de tijd was te kort om de hele Poort door te wandelen.

Hans heeft geput uit de foto's verzameld in de Fotobase van de HKN. En hij maakte gebruik van recente foto's, waardoor we niet alleen een beeld kregen van hoe de Poort was, maar ook een beeld van wat er van gemaakt is in de jaren stadherstel en -renovatie. Enerzijds zagen we het oude, verrassende plaatje soms vol nostalgie, anderzijds de verworvenheden van de huidige tijd.

Grote belangstelling tijdens de "wandeling" in Nieuwpoort

De aanwezige Langerakkers zagen ook wel mogelijkheden om zich mee te laten nemen op een digitale tocht over de Lekdijk. Hetzelfde is denkbaar voor Gelkenes, Groot-Ammers, Graafland, Achterland en Streefkerk.

Aangezien de Poort nog niet helemaal doorkruist is, wordt de digitale wandeling op 16 april voorgezet. Ook willen we u vragen om beeldmateriaal aan te leveren om Fotobase rijk te vullen. Als u beeldmateriaal hebt dan willen we dat graag scannen, u hebt uw originele foto's binnen een week weer terug. Belt u even naar ons of lever de foto's af op het Stadhuis in Nieuwpoort, hier zijn we nog tot deze zomer op donderdag aan het werk. De verhalen bij de foto's zijn vaak ook de moeite waard, als u die erbij wilt opschrijven of vertellen, we nemen graag de moeite om het op te tekenen.

Annie Slob

Gluren bij de buren

Het voelde als een schoolreisje, twee musea op één dag bezoeken. Met leden van de project- en werkgroep Oude Hollandse Waterlinie trokken we er eind februari op uit. We namen een kijkje in de keuken van het Waterliniemuseum op Fort Vechten in Bunnik en op Slot Loevestein in Poederoijen. Het weer kon niet beter met dit thema: veel hemelwater en onderweg veel hoog water.

Doel van deze dag, was ideeën opdoen voor ons eigen OHWL museum. We spraken met Elganan Jelsma en Sunny Jansen, twee dames die de nodige ervaring hebben met het opzetten van interessante en publiekstrekkende tentoonstellingen. Belangrijkste vragen zijn steeds: wie is je publiek, wat willen ze zien en wat wil je hen vertellen? De antwoorden daarop geven je de ingrediënten voor je verhaallijn. Maar waar zoek je die verhaallijn? Duik je daarvoor de geschiedenisboeken en archieven in, laat je je leiden door wat voor het grijpen ligt of wat een ogenschijnlijk klein voorval is en diep je dat verder uit?

De praktijk

Met deze vragen in ons achterhoofd bezochten we in vogelvlucht beide musea. We gaan daar vast nog een keer uitgebreider terug. Maar de virtuele parachutesprong in het

Telefoons in Waterliniemuseum Bunnik

Hoog water onderweg

"Kruidmagazijn" in Slot Loevestein

Waterliniemuseum deden we toch maar even en bij de 1001 bommen en granaten in Slot Loevestein lieten we een bom ontploffen. We hebben veel inspiratie en ideeën opgedaan. Ook kregen we de nodige praktische tips. Software is wel handig en biedt veel mogelijkheden, maar als er storingen of andere problemen optreden, dan winnen mechanische oplossingen het in de praktijk. Het is sneller voor elkaar en - ook belangrijk - het kost vaak minder. Games, met een beperkt budget realiseren is weggegooid geld. Je kunt niet op tegen de games die thuis op de computer gespeeld worden. Dus houd het simpel(er), maak het verrassend. Beleving, dat is het allerbelangrijkste waar een museumbezoek om draait, weer of geen weer.

Lyanne de Laat

AGENDA KOMENDE ACTIVITEITEN / NIEUWS

- Tentoonstellingen op locatie in de Strevenaer, Hof van Ammers, Bibliotheek Aanzet Nieuwpoort en de Vijverhof
- 24-3-2020 Algemene ledenvergadering, inloop vanaf 19.30 uur
- 4-4-20 Boekpresentatie "Lekcrossers", 15.30 uur, Het Stadhuis
- 8-4-20 Lezing Kees Stolk, "Bijbels met een verhaal", Het Stadhuis, 20.00 uur, inloop v.a. 19.00 uur
- 16-4-20 Digitale wandeling Nieuwpoort (vervolg), 14.30 uur, Vijverhof
- 25-4 t/m 9-5-2020 Tentoonstelling "De Alblasserwaard in oorlogstijd", door werkgroep "Alblasserwaard in oorlogstijd", locatie Voorstraat 27, Groot-Ammers
- 20-5-2020 Braderie Nieuwpoort
- 27-5-2020 Excursie naar Middelburg en Ouwerkerk, vertrek 8.30 uur

Ambtsketen Molenlanden

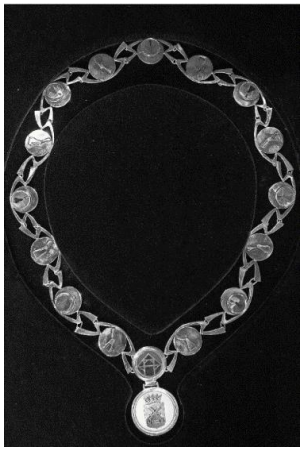

Op dinsdag 17 december 2019 werd aan waarnemend burgemeester Van der Borg in één van zijn laatste vergaderingen als voorzitter van de raad de nieuwe ambtsketen van gemeente Molenlanden uitgereikt. De ambtsketen heeft schakels die het vele water in Molenlanden symboliseert. Tussen die schakels zitten twintig ronde 'penningen'. Het Historisch Collectief Molenlanden (HCM) leverde van elk van de 19 dorpen en 1 stad een kenmerkende afbeelding aan. De HKN, als deelnemer aan de HCM heeft ideeën aangedragen voor de voormalige gemeente Liesveld. Edelsmid Chris Sommer uit Noordeloos heeft de keten gemaakt.

Tentoonstellingen op locatie

Omdat we een periode: "dakloos" zijn en dus in het Stadhuis geen wisselende tentoonstellingen in kunnen richten, is een aantal vitrines elders in ons werkgebied geplaatst; in de Strevenaer in Streefkerk, Hof van Ammers in Groot-Ammers en de Vijverhof in Nieuwpoort. In de bibliotheek in Nieuwpoort staat al

Vitrine in Hof van Ammers over "Mutsen" uit de regio.

langere tijd, naar alle tevredenheid, een vitrine van de HKN.
Het is de bedoeling dat de verschillende thema's van de tentoonstellingen op locatie rouleren tussen de verschillende locaties. Een aantal thema's zijn: "Voedsel op de bon", "Sigaren in de regio" en "Slot Liesveld".
Op deze manier komt de tentoonstelling naar de bewoners toe en de bewoners niet naar de tentoonstelling.

Lezing Kees Stolk, "Bijbels met een verhaal"

Nadat de succesvolle expositie tot 25 januari in Museum Het Voorhuis te zien was, hebben wij Kees Stolk bereid gevonden om ook bij onze vereniging te vertellen over de bijbels die hij in zijn collectie heeft. Kees Stolk is geen onbekende in de regio. Jarenlang heeft hij als rijschoolhouder menig jongeling uit de Alblasserwaard wegwijs gemaakt in het verkeer.

De titel van de tentoonstelling is 'Bijbels met een verhaal'. Niet de inhoud van de Bijbels staat centraal, maar de boeken zelf. Kees heeft bijbels van Het Koninklijk Huis en bijbeldrukkers uit de omgeving in zijn collectie. Het oudste exemplaar dateert van 1477.

Voor leden uit de Vijverhof of de Hof van Ammers is er de mogelijkheid om opgehaald te worden. Vooraf aanmelden is in dat geval noodzakelijk. Neemt u vóór 1 april contact op met één van de bestuursleden als u opgehaald wilt worden.

➔ *Voor meer info over deze lezing -> www.historischekringnieuwpoort.nl*

Tentoonstelling "De Alblasserwaard in oorlogstijd"

'De Alblasserwaard in oorlogstijd' wordt op 25 april om 10.00 uur geopend door burgemeester Theo Segers. Deze tentoonstelling duurt tot en met 9 mei. De locatie is de voormalige fietsenwinkel van Hans Maat, Voorstraat 27 te Groot-Ammers.

De openingstijden zijn: Vr en za van 10.00 uur tot 17.00 uur; Di tot en met do van 18.00 uur tot 21.00 uur; Ma 27 april (koningsdag) van 10.00 uur tot 17.00 uur; Ma 4 mei van 13.00 uur tot 17.00 uur; Di 5 mei (bevrijdingsdag) van 10.00 uur tot 17.00 uur.

In de tentoonstelling willen de organisatoren laten zien dat de WOll in de Alblasserwaard een diep ingrijpende periode was.

➔ *Voor meer info over deze tijdelijke tentoonstelling -> www.historischekringnieuwpoort.nl*

Gidsengilde

Deze zomer gaan we beginnen met het organiseren van een "gidsengilde". Dit zijn workshops, waarbij het de bedoeling is dat er gezamenlijk een aantal keren geoefend wordt in het rondleiden. Hierbij maken we gebruik van de aanwezige kennis bij de HKN, over Nieuwpoort e.o. Op deze manier kunnen we in het nieuw te openen museum met voldoende kennis van Nieuwpoort en de Oude Hollandse Waterlinie onze gasten te woord staan. En u kunt uzelf na afloop van de workshops dan met recht "Poortoloog" noemen.

Als u interesse heeft en uzelf nog niet aangemeld heeft als stadsgids of suppoost, kunt u dit alsnog doen via: rondleidingen@historischekringnieuwpoort.nl

Historie van het Stadhuis

Binnenkort gaat het stadhuis dicht voor de HKN, bezoekers en trouwlustigen en start de renovatie ervan.

Het lijkt het bestuur van de HKN een goed idee, om in de verbouwingstijd ook energie te steken in het maken van een representatief boekje over het stadhuis.

In 2018 is er een bouwhistorisch onderzoek verschenen over dit historische pand. Dit werd in opdracht van de gemeente Molenlanden opgesteld door bureau Helsdingen in Vianen. Dit onderzoek kan dienen als uitgangspunt voor het te maken boekje.

Op dit moment moeten er nog financiële middelen worden aangeboord, maar hier is de HKN optimistisch over. Een boekje over de geschiedenis van het pand, over de gebeurtenissen die er plaatavonden en over de diverse renovaties zal zeker veel bezoekers, leden van de HKN en relaties van de gemeente Molenlanden aanspreken!

Braderie Nieuwpoort; voedsel in overvloed?

Bij het leegruimen van de stellingen in Het Stadhuis in verband met de verhuizing komen we soms onverwachte zaken tegen. Soms komen we iets tegen waardoor de herinneringen loskomen en de associatie met hoe het nu gaat. Op enig moment vonden we weckpotten, Keulse potten en een weckketel.

De vergelijking tussen voedsel bewaartechnieken toen en nu is snel gemaakt, want het is van alle dag.

Nu we ons vandaag de dag meer bezighouden met lokale producten, ons meer bewust zijn van onze manier van consumeren, zien we ook een toenemende belangstelling voor de oude conserveringstechnieken. Hoe passen we inmaken toe? Fermenteren we nog

voedsel? Leggen we nog in, in zout of zuur? Zetten we melkproducten nog om in kwark, kaas, boter, zodat het minder snel bederft?

Op de braderie willen we daar graag aandacht aan geven in onze stand:

- Wie kan ons helpen aan informatie die vandaag gebruikt wordt?
- Wie heeft ervaring met conserveren van voedsel?
- Wie wil meehelpen nieuwe en oude technieken met elkaar te verbinden?
- Wie wil ons helpen op de braderie?

Excursie naar Middelburg en Ouwerkerk

Ansichtkaart van Middelburg

De hoofdstad van Zeeland mag met recht monumentenstad genoemd worden. Met een gids gaat u op verkenningstocht en bekijkt u onder meer het oude stadhuis, het bruisende Damplein en de Lange Jan toren.

Aan het eind van de rondleiding bent u weer bij het Zeeuws Museum. Het Zeeuws Museum geeft een rijk beeld van de geschiedenis en de cultuur van Zeeland. Historische ontwikkelingen op uiteenlopende gebieden zoals werk, vrije tijd, geloof, wetenschap en kunst komen tot leven in de collectie.

Na de lunch vertrekken we richting Ouwerkerk voor een bezoek aan het Watersnoodmuseum.

Kosten van deze excursie:

- Busreis Middelburg-Ouderkerk € 25,00 pp ,
- Entree Zeeuws Museum € 9,00 pp,
- Entree Watersnoodmuseum € 8,00 pp,
- Rondleiding Watersnoodmuseum € 5,00 pp.

In een komende nieuwsbrief zullen we een aanmeldingsformulier opnemen, anders kunt u zich nu al via rondleidingen@historischekringnieuwpoort.nl aanmelden en het verschuldigde bedrag overmaken naar de Historische Kring Nieuwpoort, rekeningnummer NL 42 RABO 03235 11.953 onder vermelding van "reisje Middelburg met …. personen". Aanmelding graag voor 1 mei, zodat we kunnen inventariseren of we voldoende deelnemers hebben en de excursie door kunnen laten gaan.

-> Voor meer info over deze excursie -> www.historischekringnieuwpoort.nl

Allemaal Familie

Geborduurd tafelkleed uit 1956 geeft beeld van 't leven aan de Lekdijk (*Deel 2)*

Het wit katoenen tafellaken uit de nalatenschap van de familie Schep is met handtekeningen beschreven tijdens de feestelijke bijeenkomst bij het huwelijk van Arie Stuij en Bets Schep op 24 november 1954 te Langerak.

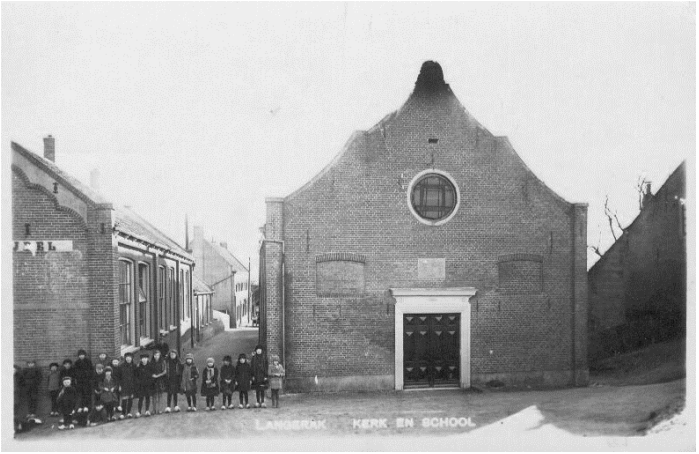

Het huwelijk werd gemeentelijk in Langerak gesloten en kerkelijk bevestigd in de gereformeerde kerk in de Waal. Er was een feest ter ere van het paar in de Verenigingsruimte van de kerk. Daar werd een grote groep gasten ontvangen

Mevrouw Annie Brokking-van As was samen met haar zussen en broer gevraagd op dit feestje te helpen in de bediening. Er waren nog foto's in haar bezit, onderstaande foto is van het bruiloftsfeestje. De figuur met het kruisje is mw.Brokking-van As, achter haar staat, met schort, Ada de Hoop, later echtgenote van Henk van Middelkoop. Ada bediende ook op het feest. Wie verder op de foto

staan hebben we niet achterhaald. Mogelijk weten lezers ons daarover nog te vertellen.

Welke families uitgenodigd waren en in welk verband is inmiddels wel duidelijk. Cees Stuij en Wout Stuij hebben inzicht gegeven in de familierelaties. De verschillende familienamen die we aantreffen zijn te herleiden tot familie in 1e, 2e en 3e graad. Er bestonden ook nauwe banden met de schoonfamilies van broers en zussen. Ook komen op het kleed de namen voor van ooms en tantes van vaders en moeders zijde. Van de kinderen van ooms en tantes, neven en nichten, zijn de namen terug te vinden, vaak waren het leeftijdsgenoten en waren de banden ook vriendschapsbanden. Soms zijn de achternamen moeilijker te herleiden.

Mevrouw Brokking wist me te vertellen hoe verweven de verschillende families met elkaar waren. De leefomstandigheden waren in die zin zoveel anders dan nu, want om op een avond op bezoek te gaan bij familie of kennissen moest je met je goeie goed op de fiets of lopend op stap. De auto was geen algemeen goed. Dus speelde het leven van alledag zich af in een relatief klein gebied en uitgaan binnen een straal van 10- 15 km was een redelijke onderneming. De rivier was, ondanks het veer, wel een barriere, maar zoals blijkt uit de contacten die we kunnen herleiden, niet onoverkomelijk.

Een kleine opsomming uit de familienamen: Korevaar, Beuzekom-Korevaar, Vos-Korevaar, Terlouw-Korevaar, Koekkoek-Korevaar, Bezooijen en Slijpe; deze zijn allemaal te herleiden tot de familie van mw Stuij-Korevaar, de moeder van Arie.

De achternamen de Boer, Verboom en v.d. Linden zijn uit de familie van Dirk Stuij, de vader van Arie.

Uit de familie Schep zijn de namen van Os, de moeder van Bets en de achternaam Slob, is in de aangetrouwde familie van vader Schep te vinden. Tevens komt de naam van As en Blokland vaak voor, deze zijn ook tot familierelaties te herleiden.

De meeste mensen woonden in deze regio, ze kwamen uit Langerak, langs de Lekdijk of in de Waal, uit Ottoland, Goudriaan en Groot-Ammers. De familie van Os kwam uit Woerden, er kwamen ook bruiloftgasten uit Lopik en Schoonhoven.

Opvallend is de naam van Lies en Maarten Winkler, op het kleed geborduurd, Winkler is een naam die in deze streek niet veel voorkomt als familienaam. Navraag leverde een verhaal op uit de Tweede Wereldoorlog, waarbij verteld werd dat dhr. Winkler ondergedoken was in het Boveneind van Langerak bij Lambert Sterrenburg. Er waren warme banden blijven bestaan met deze mensen.

Als er mensen zijn die meer informatie kunnen geven, dan houd ik me graag beschikbaar. Uit deze bron is nog meer te putten over het naoorlogse leven aan de Lekdijk.

Annie Slob

Aan-

-en

Afgelopen periode binnengekomen:

- 18-10-2019, Elly Bakker, Groot-Ammers; diverse spullen betreffende toneelvereniging Lagroni.
- 10-10-19, Piet Kortleve, Groot-Ammers; Fotolijst met foto 1 jr na oorlog, boekje waar veearts R.P. Hendrikse op gepromoveerd is, 2 theelepeltjes, asbak HV Groot-Ammers, schilderij boerderij Sluis 5 op hardboard.
- 3-10-2019, A.P. de Ruiter, Streefkerk, Dijkverzwaring Alblasserwaard 12-1975
- 26-9-2019. Huib vd Graaf, Nieuwpoort, rouwkaarten, oude kranten, kaart 40 jr Wilhelmina, Kopie boekje Truusje v Antwerpen, rijmprent 7-1-37 ter ere huwelijk Prinsen Juliana.
- 29-8-2019, C.R. van der Esch, 2x snik en wafelijzer. (zie verhaal snik elders in deze BC!)
- 20-6-19, Dirk v Krieken, 20 ponder kanonskogel uit 17e eeuw.
- Febr-2020, Hr Molenaar, rouwkaarten
- Feb 2020, Petra Deelen, onderzoek kadastrale bewoning Nieuwpoort en andere informatie

Op 30 april 1979 ging er een grote deputatie naar de jarige koningin Juliana Deelneemster was o.a. Sijgje Verheij-de Vos. Zij had speciaal hiervoor het wapen van Groot-Ammers geborduurd. Dit heeft zij aan ons geschonken en behoort nu tot onze collectie.

Groot-Ammers, Nieuwpoort, Langerak

Deputatie gastvrij ontvange

Soestdijk

Groot-Ammers

op Soestdijk

Sijgje Verheij, met het door haar geborduurde wapen van Groot-Ammers

Alle gevers hartelijk dank.

Uitgaven Historische Kring Nieuwpoort

Bestelling kan via onze website, mailadres of museum 'Het Stadhuis'. Verzenden tegen portokosten. Enkele publicaties zijn uitverkocht, deze zijn wel in te zien in onze bibliotheek. Dit betreft 'De Stede Nieupoort 6' (vnl. Oud Hollandse tegels in Nieuwpoort). Deze laatste uitgave is digitaal leverbaar op cd (prijs € 11,50)

'De Stede Nieupoort 1' (176 pag.) Stadsrechten Nieuwpoort; verhalen over dienstbaren e.a.; beschrijving streekdracht in Nieuwpoort rond 1900; genealogie familie Voormolen. **Prijs € 6,80**	**'De Stede Nieupoort 2' (141 pag.)** Kerk in de 19e eeuw; eerste kadasterkaart Nieuwpoort; bewonings-geschiedenis uit 1832; beschrijving tabaksverwerkende industrie in Nieuwpoort; genealogie familie Van Harten; Nieuwpoort en Langerak op oude foto's. **Prijs € 8,90**
'De Stede Nieupoort 3' (147 pag.) Remonstrantse Kerk Binnenhaven; genealogie familie Snel; wel en wee bewoners rond 1930; beginjaren Coöperatieve Boerenleenbank Langerak-Nieuwpoort; vervolg Nieuwpoort en Langerak op oude foto's. **Prijs € 11,15**	**'De Stede Nieupoort 4' (128 pag.)** Genealogie geslacht Bunnik; onderzoek naar Graaflandse poort; gebeurtenissen Nieuwpoort en Langerak in 1787; geïllustreerde wandeling van Opperstok naar Gelkenes **Prijs € 11,35**
'De Stede Nieupoort 5' (224 pag.) bouwgeschiedenis Stadhuis Nieuwpoort; genea-logie echtpaar De Jonge en Becius; vervolg wandeling over Opperstok Sluis en Ammers; gezondheidszorg .Nieuwpoort en directe omgeving in 19e eeuw; Zilverfabriek Gebr. Baardwijk. **Prijs € 12,50**	**'De Stede Nieupoort 7' (308 pag.)** Beschrijving vesting Nieuwpoort en militaire geschiedenis; genealogie geslachten Van der Stok en Van der Bas; Minkema en Zonen, fabriek zuivelwerktuigen en wasmachines. **Prijs € 17,95**
'Liesveldse Vertellingen' Verhalen Oral History ; genealogie Den Burger; kaasdorp Gr.Ammers; middenstand Streefkerk; Van Kortleve naar Groeveldt anno 1958; Nieuwpoortse bierbrouwerijen vanaf ca. 1650; schilderij Pieter van der Stok e.a. **Prijs € 20,50 / € 18,50 voor leden**	**Jubileumuitgave (25 jr.bestaan HKN)** Geheel gewijd aan onderwijs in Liesveld. **Prijs € 6,50**
'Van de Trappies tot de Zijde' Middenstand in de jaren vijftig in Streefkerk. **Prijs € 19,95**	**'Verleden Tijd'** Middenstand in 50er jaren in Groot-Ammers. **Prijs € 19,95**
'De schippersjongen van Nieuwpoort' Heruitgave ter gelegenheid van de opvoering van het toneelstuk t.g.v. Nieuwpoort 730 jaar. **Prijs 10,00**	**'De Hoge Heerlijkheid Langerak'** Ontstaan, bestuur (Van Boetzelaers), kerk, water; molens en de Hennepteelt. **Prijs € 23,50**
herdruk **"Weet je Nog"** Middenstand vijftiger jaren Nieuwpoort-Langerak **Prijs €19,95**	**"Sterk water: de Hollandse Waterlinie"** door Chris Will **Prijs €19,95**

Uitgaven Historische Kring Nieuwpoort

In dit nummer:

- Wit-russen rijden beter op een paard dan op een fiets
- Interview Klaas Pek
- Open Monumentendag 2019
- Oude Hollandse Waterlinie; Woerden
- De dijkdoorbraak van 1820
- Verslag lezing zalmvisserij, 9-10-2019, Streefkerk
- Oude gebruiken; de snik
- “Mijn vader bracht licht en geluid in Nieuwpoort en Langerak”
- D’n eerste diensttijd
- Vrijwilligersbijeenkomst, 26-10-2019
- Kaarsjesavond, 11-12-2019
- Tentoonstelling en challenge “Witte nacht, stille pracht
- Interview vrijwilliger; Marja Korevaar-Burggraaf
- Groeten uit Historisch Holland; Kamp Westerbork
- Boek “De Lekcrossers”
- Extra Ledenvergadering legaat Boerderij Vredebest, 28-1-2020
- Digitale wandeling Nieuwpoort, 13-2-2020
- Deel 2; geborduurd tefelkleed geeft beeld van leven Lekdijk

Historische Kring
NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

Historische Kring Nieuwpoort
Hoogstraat 53
2965 AK Nieuwpoort

RedactieByClockgeluy@outlook.com
www.historischekringnieuwpoort.nl
www.Facebook.com/historischekring